

BÁNKÓMAGYAR NYELVI NAPLÓ

PEST I., Diszter 2.

XXVII. évfolyam

Szeptember

ÉNTÉK 2. október 3.

221. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 Lta.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva-palota)

KÖZBESZÓLÁS

Az új idők méhében született meg az analfabéta diák paradoxonja, amely a képtelenség hegyében egy fájdalmas igazság magvát rejti. Egész sereg magyar gyerek van a Vajdaságban, aki csak a cirillbetűvet tanulja. Nem egy cirillbetűs magyar levelet olvastunk már, amelyben kis elemi iskolások kifejezik szeretetüket és vágyódásukat távollevő szüleik iránt. Az ilyen gyerekek anyanyelvükre nézve analfabéták és az államnyelven folytatott iskolai tanulmányaik tekintetében féleredményre vagy egész eredménytelenségre vannak kárhoztathatók. Nemzetiségi kulturájukban szükségképpen visszamaradnak, a faji többség kulturáját pedig a kellő pedagógiai előfeltételek hiányában nem sajátítják el. Két kultúra széke között a műveletlenség sötét odujába esnek. A felvilágosodottság, a civilizáció nevében segíteni kell rajtuk, ki kell őket menteni a tudatlanság torkából. Hogyan?

*

A kisebbségi kérdés: politika, az iskolaügy: kultúra. Évek hosszú sora óta tett tapasztalatok igazolják, hogy ha a kettőt összekeverjük, az iskolaügynek semmi haszna nincs belőle. A kisebbségek természetesen követelik az anyanyelv jogát az iskolában, az államnyelv presztízsének sérelme nélkül. Minden polgár, különösen pedig a fiatalabb generáció, amely nyelvek tanulására sokkal fogékonyabb, tanulja meg az állam nyelvét; ezt írja elő nemesak a lojalitás, hanem a gyakorlati életben való érvényesülés szempontja is. De ha az iskolában elszakítják a gyereket az anyanyelvétől, az mindenképp szellemi fejlődésének rovására esik, ami se nem kulturális, se nem nemzeti, se nem államérv. A nemzetiségekhez tartozó ifjuság képességeinek akadálytalan kibontakozása is az állam összességének nagy céljait mozditja elő. Ezt hirdetik a kisebbségek politikai vezetői és koncedálják valamennyi párt exponensei. Am azért politika a politika, hogy ezt a kétségtelen igazságot szóban elismerje, tetteben pedig meghazudtolja. Az anyanyelv jogát az iskolában elvileg még Pribicevics is honorálja. Amikor szuboticei tartózkodása alatt elébe tárta az e téren mutatkozó anomáliákat, kijelentette, hogy ezek valóban anomáliák, amelyek azonban az alapeszmét: az anyanyelv iskolai jogának jószándéku respektálását nem érintik. A radikálisok, a demokraták és Radicsék is a liberalizmus megnyugtató frazeológiájával nyilatkoznak erről a kérdéstről és eszik ágában sincs beszédeikben vagy hírlapi nyilatkozataikban kétségbevonni a nemzetiségeknek azt a jogát, hogy gyermekeiket anyanyelvükön taníthatassák. Ezzel szemben tény az, hogy ámbár vannak egyes középiskolákban magyar párhuzamos osztályok és vannak magyar tannyelvű elemi iskolák, igen sok tanuló különböző formulák révén el van űve tanulmányai folyamán anyanyelvétől, mint azt a cirillbetűs magyar levelek példája is tanúsítja. Az ellenzéki politikusok minden jót ígérnek arra az esetre, ha majd kormányra kerülnek, a kormányon lévők szavak flastromját tapasztalják az elpanaszolt sérelmekre, az iskolapolitika

pedig zavartalanul halad tovább azokon a sínekben, amelyeket még Pribicevics rakott le. A politika tehát nem az az út, amely a kitűzött célhoz: a bajok orvoslásához, vagy legalább enyhítéséhez vezet.

*

Nemzetközi fórumok? Azokról már rég kiderült, hogy használni nem használnak, ellenben árthatnak azoknak a kisebbségeknek, amelyek hozzájuk fordulnak. Az International Law Association rámutatott a bécsi kongresszuson a nehézségekre, azután, mint aki dolgát jól végezte, elpályázott. Ugyanilyen meddő ideológiai jellege lesz az európai

nemzeti kisebbségek második genfi kongresszusának is. Mindezek a magas színvonalu eszmecserék a látóhatáron felcsillanó lehetőségeket próbálják megközelíteni — az utókor számára. Már pedig minket ezidőszerint a nyomban megvalósítható konkrétumok érdekelnék.

*

A szuboticei Népkör szerdán honlapunk tartózkodásai rávilágítanak az ország járható ösvényre, amelyen eljuthatunk a nemzetiségekkel szemben mindenütt nyilvánvaló iskola-politika korrektívumaihoz. Analfabéta-tanfolyamot rendez a Népkör az anyanyelvük betűit nem ismerő

elemi iskolások számára, államnyelv-tanfolyamot mindenrendű egyéb magyar nemzetiségű diákok és felnőttek számára és magántanintézetet nyit azoknak, akik kénytelenek voltak abbahagyni tanulmányaikat a nyelvnehezdségek miatt. Mialatt *politici certant*, a magyar nemzetiségi kultúra hívei összefognak, hogy tisztán közművelődési orvosszerekkel gyógyítsák a sebeket, amelyeket a politika ütött. A kulturális önszegélyezésnek ez a módszere akkor is termékenyebbnek ígérkezne minden politikai hadakozásnál, ha a hadakozáshoz nem hiányzana a — munició.

Ujabb áldozatai vannak a mexikói kulturharcnak Ötvennégy hívőt agyonlőttek a templomokban, negyven katolikust pedig statáriális uton kivégeztek

Newyorkból jelentik: Mexikóban újabb ismét véres összeütközésekre került a sor a katolikus hívők és a kormánycsapatok között és ezeknek az újabb összeütközéseknek sok áldozata van. Moregila város templomának lefoglalása közben az ellenszegülő hívők közül negyven személyt, köztük két

papot agyonlőttek. A hívők közül a hatóságok tömegesen letartóztatták az ellenszegülőket és ezek közül negyven katolikust statáriális uton kivégeztek. Gravuzza városában is összeütközésre került a sor a templom átvétele

közben a katonaság és a hívők között és itt tizennégy hívő lelte halálát a templomban. A mexikói külügyminisztérium közleményt adott ki, amely szerint ezekről az állítólagos kivégzésekről a mexikói kormánynak nincs hivatalosan tudomása.

A Radics-pártnak újabb követelése van

Radics Pavle Beogradba érkezett — A miniszterelnök Skopljéból Nisbe utazott — A demokrata párt folytatja a választói terrorról szóló táviratok közzétételét

Beogradból jelentik: Uzunovics miniszterelnök távolléte miatt a politikai élet a fővárosban teljesen szünetel. A miniszterelnök Skopljéból Nisbe utazott, minden valószínűség szerint azért, hogy kerületének választási agitációjában ő is résztvegyen. A miniszterelnök váratlan elutazását bizonyos politikai körökben azzal magyarázzák, hogy a választások előtti napokban el akarja kerülni a Radics-párt részéről esetleg hozzá intézett követelések átvételét. Radics Pavle Beogradba érkezését ezekkel az állítólagos követelésekkel hozzák összefüggésbe.

A fővárosban egyébként alig néhány képviselő tartózkodik, leginkább csak azok, akik személyesen akarnak résztvenni a beogradi községi agitációban. A miniszterek nagyrésze Beogradban van ugyan, de a csütörtöki nap folyamán nem tartottak konferenciát. A Radics-párti miniszterek szombaton valamennyien elutaznak Beogradból. Kravacs kereskedelmi miniszter Zagrebba utazik, ahol megnyitja a zagrebi vásárt. Sibenic agrárreformügyi és Superina postaügyi miniszter is Zagrebba megy, míg Pucelj földművelésügyi miniszter Krskora utazik, ahol gyűlést tart.

Radics-párti miniszterek Nikics nyilatkozatáról

A beogradi *Novosti* egy meg nem nevezett Radics-párti miniszter nyilatkozatát hozza válaszul Nikics-

nek arra a nyilatkozatára, amelyben boszniai és dalmáciai útjának sikereiről számol be.

— Csodálatos — mondja a Radics-párti miniszter — hogy Nikics semmiféle konkrét tényeket nem sorol fel sikereinek illusztrálására. Vagy azt hiszi, hogy valami nagy mozgalmat fog megindítani, amellyel meg akart minket lepni, vagy egyáltalán semmi sikere nem volt. Ez utóbbi a valószínű, mert Nikics sohasem tünt ki a politikai kezdeményezések terén. Semmiféle népmozgalmat nem lehet kitalálni, vagy felülről megteremteni anélkül, hogy azon évekig ne dolgoznának. A legjellemzőbb azonban Srskics volt erdőügyi miniszternek az a magántársaságban tett kijelentése, amely szerint Nikics boszniai fogadtatását mindenütt Srskics emberei rendezték.

A demokratapárt főbizottságának ülése

A demokrata párt főbizottsága csütörtök délelőtti ülést tartott, amelyen Davidovics Ljuba elnök felolvasta Trilkovics Márkó házelnöknek hozzáintézetty levelét. A levélben a házelnök felkéri a demokrata párt elnökét, mint az ellenzéki blokk vezéré, hogy delegáljanak az ellenzéki pártok három képviselőt a genfi interparlamentáris konferenciára. Davidovics hangsúlyozta, hogy ő csak a szűkebb ellenzéki blokk nevében válaszolhat. Egyben megnevezte a szűkebb blokk három

jelöltjét Marinkovics Voja demokrata, Salics Baljics muzulmán és dr. Kulovec szlovén néppárti képviselő személyében.

Ujabb jelentés a dél-szerbiai terrorról

A demokrata párt tovább folytatja azoknak a táviratoknak közzétételét, amelyek a szerbiai és délszerbiai községi választásokat megelőző agitáció során kifejtett hatósági terrortól szólnak. Csütörtökön a demokrata párt a következő újabb kommunikét tette közzé:

— A demokrata képviselőklub Kavadarból ma a következő táviratot kapta: »A kavadari, negotini és gyevgyeliai járásokban a rendőrhatalóságok letartóztatták a demokrata pártnak csaknem valamennyi elnökjelöltjét. Három rendőrtisztviselő, egy csendőrtiszt és tizenöt csendőr Negotinból faluról-falura járnak és éjszaka kizavarják barátainkat házukból és megverik őket. Ne tiltakozatok, mert úgy sincs hol. Spenanovics Ignác képviselő«.

— A rendőrszervek eljárását — folytatja tovább a kommuniké — a miniszterelnöknek a Páris-szállóban tartott beszéde után a demokrata klub a legnagyobb felháborodással fogadja és a panasza ügyében külön fog interpellálni a hadügyminiszterhez és a befügyminiszterhez.

Beograd on te oportunitya h gott az or' cio

Beogradban a községi választásokat megelőző agitáció olyan mérvet öltött, amelyet községi választá-

soknál eddig még nem igen tapasztaltak. A választások felkeltették az érdeklődést a községi politika iránt, amelyet eddig meglehetősen elhanyagoltak a főváros lakói. A szavazók száma előreláthatólag sokkal felül fogja múlni a korábbi választásokon résztvevő szavazók számát. Valamennyi párt arra törekszik, hogy az utolsó három napot minél jobban kihasználja és ezzel magyarázzák, hogy Bobics alpolgármester sietve keresztül vitte az új nagy piac ünnepélyes felavatását.

Savcsics Milos, a Pribicevics-párt polgármesterjelöltje pénteken mond nagy programbeszédet. A beszédet nagy érdeklődéssel várják, nem mintha a Pribicevics-párti jelöltek komoly esélyei lennének, hanem azért, mert Savcsics a jelöltek között a legképzettebb ember, akitől sok jó eszmét várnak. A független demokratapárti jelölt programja annál érdekesebb, mert Savcsics a többi jelölttől eltérően azt hangoztatja, hogy nincsen szükség semmiféle kölcsönre, sőt a jelenlegi háromszáz millió dináros költségvetés leszállításával is keresztül lehet vinni a beogradi városfejlesztési programot.

Tiltott olajfőzés miatt eljárás indult

a Standard Oil Company ellen
Befejezték a vizsgálatot a petrovo-szelói tüzeset ügyében

A Standard Oil Company petrovo-szelói képviselőjének, a Brandeis-testvéreknek raktárában, mint megirtuk, hétfőn este tűz ütött ki, amely könnyen katasztrófába sodorhatta volna az egész községet.

A tüzeset után a hatóságok vizsgálatot rendeltek el a Standard Oil Company telepe ellen, annak megállapítására, hogy kit terhel a felelősség a tüzésért. A tűzvizsgáló-bizottság kedden egész nap folytatta a nyomozást, igen sok tanút hallgatott ki és ennek eredményeképpen kétségtelenül megállapítást nyert, hogy a helyi képviselők gondatlansága okozta a tüzest.

Lesinszki

Irtá: Raggamby András

1831.

Diebics diadalmas szuronyai nyomán vérbe fulladt a fellángolt lengyel szabadság utolsó lobbanása az osztrolenkai vadvirágos csatamezőn... A lengyelek egy része életét vesztette az ütközetben, más részét elnyelte Szibéria, harmadik része meghajította kemény nyakát a hatalom előtt, negyedik, legkisebb töredéke pedig, aki hajthatatlan volt és meg nem alkuvó, vagy már egy sem volt vesztetni valója, menekült délre új hazát, új reményt keresni.

A Kárpátok erdőkoszoruján túl vendégszerető föld várta őket. Tárt kapukkal, tárt karokkal...

*

Tüzlét a nap rekkenő derűvel, szinte izzott a levegő és köröskörül, amerre csak látott a szem, mégis serénykedett éltet adó munkában az egész határ. Pengő kaszák egyenletes suhintása nyomán harsogva dől rendbe az aransárga istenáldás, a rend marokba, a marok kévébe szaporodott s a kévék szép sorjába magasodtak keresztbe. Égett a munka, a világ leggyönyörűbb, de legverejtekebb munkája.

A poros országúton kopott ruhájú lengyel katonatiszt ballagott.

Az aratók közelében megállt. És nézett. Hogy egy cseccses korszó körbe vándorlására megállt egy perc ere a munka, tört magyarsággal megkérdezte az egyik marokverő menyecsétét:

— Kinék ez a buza?

— A Boltizár nemzetes uré, — mosolygott vissza a válasz.

A lengyel karja félkörbe lendült:

— Mind? Mind?

— Amerre csak lát az ur...

A hivatalos vizsgálat jegyzőkönyve szerint a Standard Oil Company telepen igen nagymennyiségű olaj, benzín és parafin van felhalmozva. A hétfői tüzeset közvetlenül oka az volt, hogy a telepen olajat főztek, amely fölrobbant. A hatóságok megállapították, hogy a Standard Oil Company petrovo-szelói képviselője az olajokkal rendszeresen manipulált, mert tőkésen itt fnomították és tisztították az amerikai autó-olajat.

A hatóság megállapította, hogy a

Standard Oil Company-nak nem volt hatósági engedélye, hogy a robbanóanyagokat a telepen tarthassa. Ezért és a tűzveszély miatt külön följelentést tettek.

A tüzeset miatt keletkezett izgatott közhangulat még mindig nemült el a községben a Standard Oil Company ellen. A lakosságot csak nagynehezen lehetett lecsillapítani, azzal az ígérettel, hogy kiteleptik a faluból a veszedelmes raktárt. Ezzel ketté is törtek a Petrovo-szelón gyártott amerikai olaj karrierje.

A Vöröskereszt ujjáépíti az árvízterületen összedőlt házakat

Egységes háztípust készítenek — Impozáns áldozatkésztség az árvíz ároultak javára

Noviszadról jelentik: A Vörös Kereszt Egyesület tartományi választmánya szerda este Noviszadon dr. Danyerszki Gedeonné udvarhölgy, kerületi elnöknő elnökletével ülést tartott, amelyen Alekszjevics Mita, a BBB, ügyosztály főnöke, Kupuszarevics bácsmegyei főjegyző, dr. Krafit István nemzetgyűlési képviselő, dr. Markovics Lázár egészségügyi felügyelő, dr. Nenadovics Jován kerületi ügyvezető elnök, Ruzsics Dusan kerületi titkár és mások vettek részt.

Ruzsics Dusan kerületi titkár részletes jelentést terjesztett elő a kerületi választmánynak az árvíz idején kifejtett tevékenységéről. A választmány tagjai hatszor utaztak be az árvízszűrt vidéket és mindenütt gyorssegélyeket osztottak ki. A titkár jelentése szerint újabban a következő adományozások történtek: Ada község két vagon búzát, Gajdobra község minden hold után fél kiló gabonát, a gajdobrai kereskedők és iparosok állami adójuk 5 %-át, Bácska-Jarok és Nadalja községek 1—1 vagon gabonát, Bácski-Breszavác 54 árvízkarosult telepesnek fejlenként két és fél métermázsás gabonát adott, azonkívül az árvízkarosultaknak minden öt holdon felüli birtok után holdanként öt kiló búzát, Pribicevicsévő negyven ezer dinár készpénzt és holdan-

ként három kiló búzát, az ottani kereskedők és iparosok százalékbeli részese-dét, Veprovác község száz métermázsás búzát és huszonötezer dinár készpénzt, a bánáti Taras község húsz ezer dinárt adományozott, az ottani Vörös Kereszt Egylet 538 dinárt és hat métermázsás búzát gyűjtött, Sztári-Szivác község ötvenezer dinárt, Sztári-Becsei község kétszázötvenezer dinárt, az ottani Vörös Kereszt nyolcezer dinárt és nagybőnmennyiségű élelmiszert, Cservenka község százezer dinárt adományozott, az ottani Vörös Kereszt gyűjtése 37.523.53 dinár, 11.908 kiló buza, 3.739 kiló tengeri, száz kiló árpa, 593 kiló liszt, 139 kiló zsír, 450 kiló bab, 60 kiló burgonya, 18 kiló sonka, 148 kiló szalonna, 500 kiló cukor, azonkívül szappan, hagyma, só, baromfi és sok ruhanemű.

Dr. Nenadovics Jován kerületi ügyvezető elnök ezután bejelentette, hogy Noviszadon 2, Novoszelen 61, Plavnán 68, Bukinlan 5, Bácsban 150, Vajszkán 425, Bogyanban 86, Karavukovón 62, Apatinban 61, Monostoron 64, Szontán 23, Bogolejvón 108 ház dőlt össze teljesen. A Vörös Kereszt Egyesület az összes összedőlt házakat újjá akarja építeni és Popovics Dáka mérnök tervei szerint a noviszadi agrárszövetkezet háztípusait készítteti el. Ezerint egy egyszerű új ház, amely 22 és fél négy-

zetméter lakoszobából, 12 négyzetméter konyhából és padlásból áll, másfél-két méter magas angyalótlal, azonfelül vert agyagból készül és cserép tetéje lesz, tíz-tizenegyezer dinárba kerülne.

Hozzávetőleges számítás szerint ezeken kétszáz újjáépítendő házról lenne szó, ami tízenkét millió dinárnyi összeget igényel, amelyből öt millió dinárt a Vörös Kereszt Egyesület társadalmi uton, gyűjtés révén akar beszélni és reméli, hogy a hiányzó hét millió dinárt az állam pótolja.

Ha az állam nem adja meg a hozzájárulást, akkor a Vörös Kereszt a hiányzó összeget a bankoktól venné fel kölcsönként.

A Vörös Kereszt fel fogja szólítani az összes bankokat és takarékpénztárakat, hogy adjanak harminc évi törlesztésre kölcsönt, amelynek visszafizetését csak két-három év múlva kezdenek meg.

A Vörös Kereszt azoknál az épületeknél, amelyek nem pusztultak el teljesen, a megmaradt anyagot kipótolja és megtéríti a felépítés munkaköltségét.

A Vörös Kereszt kérésére a közlekedésügyi miniszter megígérte, hogy az újjáépítéshez szükséges anyagot a vasut díjtanulul fogja szállítani.

Épelméjü az oszjeki monopolcsalás főhöse

Biróság elé állítják Láng Izso cigarettapiroggyárosi

Zagrebból jelentik: Láng Izso oszjeki cigarettapiroggyáros, a múlt évben leplezett nagyarányú monopolcsalás főhöse, az ügy kipattanása óta a sztenjeváci elmeógyógyintézet lakója volt, ahová elmeállapotának megfigyelése végett szállították.

Félévi megfigyelés után Láng Izso most a sztenjeváci intézet orvosai teljesen normálisnak nyilvánították és így elesik az a beállítás, hogy az oszjeki monopolcsalási ügy fővádlottja beszámíthatatlan. Láng Izso a napokban az elmeógyógyintézetből visszaszállították Oszijekre, ahol biróság elé fogják állítani. A monopolcsalás ügyét a legközelebbi hetekben tárgyalásra tűzik ki az oszjeki törvényszéken.

— Hol lakni Pultizár?

— Ott a kastélyba, — mutatott egy kis nyárfás felé a napbarnított, gömbölyü kar — az a piros tetéj, ami idelát-szik.

A lengyel megindult a piros teté felé. Oda is ért, be is haladt a szárny nélkül ásitó nagykapun. Sehoh egy lélek. Minden pihent hangtalanul a nap olvaszott aranyában.

A lengyel ment az ámbitus felé. A lépesőkön pilledt agarak szundikáltak, azokon keresztül lépett s a vadszölő hűvös árnyékában, dézsába hűtött siller és bűdösvíz társaságában megtalálta a ház urát. Boltizár Tamás ott ült vidám orcával egy öblös karosszékbén, egyik kezében a pipája, a másik keze — agglegenyi sorhoz méltóan — az Anesa derékán. Hogy az idegen meghajolt előtte. Anesának, távozást parancsolva, a csipőjére puskolt és barátságosan lépett a jövevény felé:

— Mivel lehetek az ur szolgálatára?

Az idegen tört németességgel bemutatkozott:

— Névem gróf Lesinszki Vladisláv. Lengyel bujdosó vagyok...

— Lengyel bujdosó?! — rikkantott kiviruló orcával, még kerékbeörtébb germán nyelven Tamás ur. — Isten hozott, édes barátom, parancsolj helyet foglalni, — és már nyomta is bele a vendéret az öblös karosszékbe. — Egy ital bort frissítönek! Anesa! Anesa! Po-harat az urnak! Anevaj! kettöre teriteni, hallod-e! Lesz már ezentul nekünk is polyákunk!

Egy-két pohár paradivizes bor után elkövetkezett az ebéd. Gróf Lesinszki tisztességgel bekebelezte az agyonkinált porciót, hűtött is egyet mána a behuzott zsugátörek mögött, aztán ünnepélyes orcával odajártul a háziur elé.

— Váz iz? — kérdezte ámulatn Boltizár.

— Megköszönöm a szives látást, édes barátocskám, aztán ballagok tovább.

— Aztán hová?

— Azt magam sem tudom. Bujdosó lengyelnek nincs hazája...

Ez kellett csak Tamás urnak:

— De már hogy ilyen szegyet! Nem mégy innen, komám, egy tapodtat se. Örűök, hogy végre már én is fogtam egy polyákot. Itt maradsz te, kedves Ulászó barátom, ameddig csak a kedved tartja. Ami az enyim, az a tied! Ameddig nekem van kenyérem, ne busuli, neked is jut egy karaj!

És gróf Lesinszki Vladisláv maradt.

Nélkülözhetetlen cimborának bizonyult. Ugy lött, mint egy tiroi jáger, ugy ilte a lovat, mint egy csikós, ugy ivott, mint... mint minden lengyel, ugy pipált, mint egy indiánus és ugy kártyá-zott, mint egy igazi magyar ur.

Két hét múlva már puszipajtás volt vele az egész környék. Ami nem csekély leereszkedés egy gróf Lesinszkitól, akinek familiárá már királyt is adott Polonának. (Tályay Pali, aki Patakon akoron Kövynél tanulta a júst, azt mondotta ugyan, hogy a a király nem egészen így irta a nevé, de az ilyen ször-szálhasogatást igazán nem szokás komolyba venni.)

Agróf lassan-lassan egészen otthonosan kezdte magát érezni a Boltizár-kuriában. Szivta Tamás ur dohányját, itta a borát, ette a kenyéret, vadászott az agaraival, lovagolta a lovat és hordta a ruháját, fehérműjét. Szóval igazi vendég volt. Készpénznek vette Boltizár szavát: Ami az enyim, az a tied, — és élt gond nélkül, eszerint.

Egy-éj — a víz szörövek nyarának ké-si bevében — történ azután, hogy Tamás urat ebéd után aca hagyták szu-

nyóckalni a pimaszkodó legyek az organdis ablaku pipázóban. Felkerekedett hát a jó ur, hogy majd megpihen a kert végén a méhes árnyas hűsében a hárs-ágyon. És ahogy végig a lugason, a vidor szőlőfűrtök között odaért a fehérre meszelt kis galibához, igen meg-ütődött. Szokatlan dolog. Be volt csukva az ajtó. Megnyomta a kilincset, — a zár nem engedett. Na! Bezörgetett.

— Kít aztat? — zendült meg a gróf dallamos hangja az ajtó mögül.

— Nyisd ki, Ulászó, én vagyok.

Odobent csisszenés, csosszanas, izgatott suttogás.

— Nyisd ki, na, nyisd ki hát!

A zár kattant s az ajtónyilásban meg-jelent a lengyel kivörösödött arca.

— Na, — mordult Tamás ur — de be-zárközöl... Azzal már nyomult volna is befélé. De a küszöbön hirtelen lelefedt ajkkal torpant meg. A kis szoba mélyé-ben ott pironkodott az Anesa...

Tamás ur vérbeborult szemmel üvöl-tött a polyákra:

— Vládi, a kirelájzomát! Hát ez a barátság?!

A gróf azonban méltatlankodva, isteni fölényei válaszolta:

— Pardon, barátocskám, te mondot-tál, hogy ami a tied, az az enyimet...

Azzal szelid, de határozott nyomással szoritotta is Tamás urat kifelé.

Ujra kattant a zár.

Tamás ur állt nagy báván a zárt ajtó előtt, kis vaddisznósörtés tökfedőjét a tarkóájára tolta:

— Ez ugyan csunyan kibabrált velem, — morogta mérgesen és kényszeredet-ten vakargatván füle tövét, kénytelen volt elismerni:

— De az is szent igaz, hogy van gusz-tusa a bűszagnak...

KISEBBSÉGI ÉLET

A magyar önkéntesek a román hadseregben igen nehezen kerülnek be a tiszti iskolába. Erdélyben most várható az újabb bevonulások és ebből az alkalmából a magyar társadalom memorandummal fordult a hadügyminiszterhez. A memorandumból, amely az első ilyenfajta kisebbségi próbálkozás, közöljük a következő figyelemreméltó részeket: »Az augusztus tizenötödikén bevonuló kisebbségi önkénteseknek, mint annyi ezer elődüknek, a tiszti iskolában, ahová őket elvezénylik, a román nyelvből, irodalomból, történelemből, alkotmánytanból vizsgát kell tenniük. Ha nem felelnek meg a követelményeknek, egy évre visszavetik őket s ha az egy év múlva megismétlődő vizsgájuk sem sikerült, elvesztik önkéntességi jogukat és mint közlegények tartoznak bevonulni és szolgálni. A megelőző kormány az önkéntesi elővizsga eme károsító rendszerét már csak ama szélső, türelmetlen és kiméltelen kulturpolitika szolgálatára és kiegészítésére is fenntartotta, melyet az Angelesco-féle iskolai törvények és rendeletek képviseltek. Tehát most, hogy a kormány és a nemzeti kisebbségek közt ennek az elnyomó iskolapolitikának enyhítése végett komoly és kilátásos tárgyalások folynak, teljesen időszerű a tiszti iskolába való felvételenk zavart, nehézséget, kárt és keserűséget keltő előfeltételét is eltörölni. A hadsereg nem politikai és nem áll az alkotmány fölött, amely minden polgár jogegyenlőségét biztosítja. Akit besoroztak, akinek a véradót le kell rótnia, aki arra hivatott, hogy hazáját bármikor fegyverrel megvédje, az, ha magyar, ha szász, ha sváb, ha zsidó, ha cigány, ennek a legnagyobb áldozatkésztségnek, ennek a kivételes rendkívüli hivatásnak a védelme alatt áll. Miniszter ur, törölje el sürgősen a kisebbségi önkéntes ifjak előzetes felvételi vizsgáját! A román hadsereg és a román állam iránt érzett legnagyobb tisztelettel és a legteljesebb hűségérzettel kérjük e milliók lelkéből fakadó kívánság teljesítését.«

*

Az erdélyi magyar párt központi irodája most készítette el javaslatát az iskolatörvények ügyében. A javaslat szerint sürgősen visszavonandó az a legújabb kiadott miniszteri rendelet, hogy a beiratások (szeptember 1-8) előbb legyenek, mint a javító-, pótló- és magánvizsgálatok. Ezt a beiratási rendelet kisebbségi szempontból logikátlan. A bármely címen vizsgálendő tanuló a beiratás által már eleve le van kötve az állami iskolának és ha akarna, sem tudna onnan mozdulni a vizsgálat sikerének kockázatánálkül. A vizsgálat lejártakor pedig máshová már nem iratkozhatnak, mert a beiratási terminus szeptember hó 8-án lejár. Az államsegély sürgősen megadandó, ami elől már egyetlen kormány sem térhet ki. Bár kultuskérdés, de hivatalos kapcsolatban lévén a kisebbségi iskolafentartás egyházi elnökségével, haladéktalanul tisztázandó a kisebbségi egyházioknek közjogi állása. Módosítandó az alkotmány erre vonatkozó szakasza, amely nem ismeri el valamennyi egyházi szenátori jogát. Ez a selejtezés mélyen bántó és sértő a hívők nagy tömegére, lekicsinyelő az érdemben öszülő egyháziokra, kik bár itt kisebbségi, de mindannyian világ-egyházak püspökei. Föl kell állítani és alaposan megszervezni a kisebbségi miniszteriumot még pedig decentralizáltan a kolozsvári székhellyel, hiszen Erdély a kisebbségek hazája. Olyan erdélyi román ember álljon az élén, aki beszél a kisebbségek nyelvén és ismeri alaposan a felekezeti kulturális viszonyokat. Szervezni kell két államtitkárságot, az egyik legyen protestáns (református vagy szász). De hasonló feltételekkel állítandók be az ügyosztályok is, kisebbségi tankerületeket szervezve, élén egy inspektorséffel beosztva melléje egy középiskolai és egy elemi iskolai inspektort.

*

A csehszlovák fasiszták harci riadót fújtak a kisebbségek ellen. A harcot a

Narodna Republika, a fasiszták hivatalos lapja köölte. A bejelentés így szól: »Ami cseh volt, annak előbb utóbb csehnek kell lennie. Nyilván bevalljuk, hogy a németlakta területek csehsítésén minden erőszakkal dolgozni fogunk. Ha a németeket a nemzet akaratára ellenére a kormányba hívják s államunkat ilyen módon de facto csehnémet állammá alakítanak át és ezáltal a mi esküdt ellenségeink kezébe jutnak az állami és katonai titkok, vagyis

az állam biztonsága és érdeke, akkor ezzel élet-halál harcra fognak bennünket kényszeríteni. Ebben az esetben csak két eshetőség van; vagy az ilyen kormány pusztul azonnal, vagy mi, patrióták veszünk el egy szálit. Mi a német problémára és a magyar kérdésekre is úgy tekintünk, ahogy azt csehszívünk és a nemzeti büszkeségünk diktálja. S ez álláspontunk mellett kitarunk. Ez a mi utolsó, minden kompromisszumtól távol álló szavunk.«

Windischgrätz herceg beszélni fog a frankügy táblai tárgyalásán

A délem újabb indítványokat fog előterjeszteni a hétfőn kezdődő tárgyaláson

Budapestről jelentik: Hétfőn kezd meg az ítélet-tábla a frankügy második foku bírósági tárgyalását. A tárgyalással kapcsolatban Utain Ferenc dr., Windischgrätz Lajos herceg védője csütörtökön nyilatkozott az újságírók előtt és többek közt a következőket mondotta:

— Windischgrätz mindenestre meg fog jelenni a táblai tárgyaláson, mert fontos mondanivalói vannak. A herceg fel fog szólni a tárgyaláson és hosszabban fog beszé-

ni, mert az a szándéka, hogy az ügy egyes homályos részleteit felderítse, különösen azokat, amelyek a titokzatos Schulzéra vonatkoznak.

A védők egyébként indítványozni fogják a táblai tárgyaláson a bizonyítás kiegészítését és megisméltik a törvényszék által elutasított indítványait is, de ezenkívül még olyan új indítványokkal lépnek a tábla elé, amelyeket a törvényszéki tárgyalás alkalmával még nem tartottak észszerűeknek.

Megrendült a bizalom a Poincaré-kormány iránt

Newyorkban és Londonban nem hiszik, hogy Poincaré stabilizálni tudja a frankot — Frankbesszre spekulál a pénzpiac — Ismét menekül a francia tőke — Nyugtalanóságok és zavargások az élelmiszer drágulása miatt

Ujabb frankpánik Párisban

Párisból jelentik: A polgárságban állandóan gyengül a bizalom a Poincaré-kormány iránt, mert olyan hírek terjedtek el kereskedelmi és pénzügyi körökben, hogy

az amerikai és angol tőke meglehetősen barátságatlanul fogadta a francia kormány kölcsön iránti tapogatózását.

Newyorkban és Londonban ugyanis nem hisznek abban, hogy Poincaré stabilizálni tudja a frankot azokkal a rendszabályokkal, amelyeket kilátásba helyezett.

Párisban újabb pánik-hangulat kerekedett felül

Mivel a frank 15.80-as legutóbbi legmagasabb jegyzéséről szerdán 14.17-re zuhant,

ismét menekülni akar mindenki a franktól

és ragaszkodnak a valutákhoz, valamint az áruhoz. A font 178-ig drágult szerdán és az üzletekben rohamosan emelik újból az árakat. Sok kereskedő elrejté árúkészletét és általában az üzleti élet a frankbesszre spekulál.

A kormány a legszigorubb intézkedéseket léptette életbe a frank menekülésé ellen

A Francia Bank legtöbb ügyfelének beszüntette a hitelt, mert semmi devizát nem szolgáltatnak be. Pénzügyi körökben elkecseregetten fogadják és

naivnak találják azt a tervet, hogy deflációval akarják megakadályozni a valuta rohamos romlását.

Páris lakossága nyugtalan és a vidékről is zavargásokat jelentenek.

Nancyban szerdán este a szocialisták és kommunisták tüntettek az élelmiszerek drágulása miatt. A tüntetés során

a rendőrség és a munkásság közt véres összeütközésre került a sor, amelynek során két munkás súlyosan, három munkás és két rendőr könnyebben megsebesült.

A rendőrség tizenöt agítátort letartóztatott.

A párisi rendőrprefektus szerdán összehívta a kereskedelmi szervezetteket, hogy megbeszélje velük, hogy milyen intézkedésekkel lehetne utját állni az általános drágaságnak. A rendőrprefektus rámutatott arra, hogy amikor a frank a legutóbbi napokban megjavult, az árakat nem szállították le. Szükségesnek tartja a rendőrség, hogy az üzletekben az árakat kifüggeszék. Az értekezleten nyolc tagú bizottságot választottak, amely a rendőrprefektus vezetésével tanulmányozni fogja azokat az intézkedéseket, amelyekkel az árakat szabályozni lehet

Okóber tizedikére hívják össze a kamarát

Az Echo de Paris értesülése szerint a kormány a parlamentet október tizedikére hívja össze és már az első ülésen az adósságrendező egyezmények vitájának haladéktalan megkezdését fogja javasolni, mint amit Franciaország érdeke első sorban követel.

Borah szenátor válaszol Clemenceau-nak

Newyorkból jelentik: Politikai körökben elterjedt hírek szerint Borah szenátor a legközelebbi napokban válaszol Clemenceau nyíltlevelére, mert felfogása szerint ezt az Amerikát ellen intézett éles támadást nem szabad válaszolatlanul hagyni.

A frank újabb kritikus nappal

Zürichből jelentik: A deviza-piacon csütörtökön csak a frankvalutákban fejlődött ki nagyobb üzleti tevékenység. Az áralakulás nem

volt egységes. A francia frank 13.85-ig süllyedt, de később intervenciós vásárlásokra zárlatig 14.20-ig javult. A párisi deviza megítélésének újabb lanyhító momentuma az augusztus huszadiki terminus közzeledése. Ezen a napon esedékesek a nemzetvédelmi bonok és ezért huszadika körül már hónapok óta kritikus a frank helyzete. Ezenkívül is

állandóan növekszik azoknak a száma, akik a Poincaré-kormány jelenlegi politikáját nem tartják alkalmasnak a frank stabilizálására.

Párisban csütörtök délelőtt egész 180 frankig drágult az angol font, később azonban intervencióra olcsóbbodtak a külföldi fizetési eszközök és a font 176.5-ig süllyedt.

A spanyol-lengyel kérdés

a Népszövetség őszi ülészakán

Primo de Rivera nyilatkozata

Londonból jelentik: A Daily Express tudósítója a Spanyolországi népszövetségi tanácsnokság kérdésében hosszabban beszélgetett Primo di Riverával s megkérdezte tőle, hogy Spanyolország kilép-e a Népszövetségből, ha nem kap állandó tanácsnokságot. Primo di Rivera azt válaszolta, hogy meggyőződése szerint a tanácsnokságok kérdésének egész komplexuma még a népszövetségi tanács szeptemberi ülészakának megnyitása előtt olyan megoldást nyer, amely okvetlenül kielégíti Spanyolországot. Arra a kérdésre, hogy ragaszkodik-e Spanyolország az állandó tanácsnoksághoz, Rivera kitérően válaszolt, azt mondta, hogy Spanyolország bizalommal számít Chamberlain és Briand támogatására.

A Westminster Gazette arról értesül, hogy a népszövetségi tanács átszervezésére kiküldött bizottság augusztus végén ülést tart, ahol Lengyelország kérését fogják vizsgálat alá venni, amelyben hat évre kért nem állandó tanácsnoksági helyet. A lengyel követelésekkel kapcsolatban hírlik, hogy Németország minden erejével támogatni fogja Spanyolország tanácsnoksági igényét, hogy ezzel ellensúlyozza a lengyel tanácsnokságot.

Bécsből jelentkezik

a dorogi bombamerénylő

A főjegyző elleni merénylet ügyében még nem vezetett eredményre a nyomozás

Budapestről jelentik: A dorogi közvédelmi főjegyző elleni bombamerénylet ügyében megindított nyomozás eddig még nem vezetett eredményre. A csendőrség eddig harmincnegyzet embert állított elő, azonban valamennyien alibit igazoltak. Most új nyomom indult el a csendőrség és egy bányász gyanúsítanak a merénylet elkövetésével, aki a bombamerénylet előtti napokban megfenyegette a főjegyzőt.

Érdekes levél érkezett csütörtökön a dorogi bombamerénylettel kapcsolatban Bécsből az Esti Kurir című lap szerkesztőségéhez. A levél ismeretlen írója közli, hogy ő követte el a merényletet és feltárja annak több ismeretlen részletét is. A levélíró egyben közli, hogy rövidesen meg fogja ismételni a merényletet.

A titokzatos levelet az Esti Kurir szerkesztősége átadta a főkapitányságnak, amely ártirt Bécsbe, hogy az ottani rendőrség nyomozzon a titokzatos levélíró után.

A levélíró kilétére vonatkozólag eddig még egyáltalában nincs biztos feltevés. Nincs kizárva, hogy valóban maga a merénylő jelentkezett, de valószínűbbnek tartják, hogy valaki téves irányba akarta terelni a nyomozást.

Berlini album

1. Fodor László ötletes és szellemes vigjátéka, a »Dr. Szabó Juci«, amit most mutatnak be Szubotícán Reiter Ilonka és műkedvelő-társai, Berlinben csúnyán megbukott. Ez a kedves darab, ami Budapesten az utóbbi esztendő legnagyobb sikere volt, nem kellett a berlini közönségnek, hamarosan le is került a műorról. Nehéz lenne megmagyarázni, hogy miért nem ütött be. A címszerepét Leopoldine Konstantin játszotta, aki van Berlinben olyan népszerű, mint Pesten Titkos Ilona és játszani is tud legalább úgy. A fordítás sem múlt a dolog, a legszemélyesebb bécsi kritikus, a híres Alfred Polgar ültette át németre a darabot, ugyanaz, aki annakidején »Az ördög«-öt. A fordítás nem ártott a darabnak, inkább használt. A rendezés híven ragaszkodott a pestihez, elhozatták Budapestről ifjabb Vajda Lászlót, aki egyszerűen lekopírozta papája rendezését a Magyar Színházról. És mindez nem használt...

Az, hogy a darab megbukott, megmagyarázhatatlan ugyan, de semmi különös sincs benne: a berlini közönség szeszélyes és megbuktatott, ok nélkül, már más darabot is. Különös csak a berlini kritika magatartása volt. Az ilyen könnyűsúlyú, szórákogatásra szánt, féllírodalmi darabokat a mélyjártu berlini kritikusok könyörtelenül agyon szokták vágni, még akkor is, ha sikerük van. Ezuttal azonban Fodor darabja, a »Dr. Schmidt« — Berlinben ez volt Szabó Juci neve — csupa jóindulatú bírálatot kapott.

A magyarázata ennek nagyon kedves. Él Berlinben egy rendkívül népszerű magyar karrikatura-rajzoló, akit Fodor Lászlónak hívnak, véletlenül ugyanúgy, mint a darab szerzőjét. (Egyébként édestestvére Nagy Imrének, a budapesti »Az Ojság« szerkesztőjének.) A berlini kritikusok éppúgy nem tudták elképzelni, hogy két Fodor László létezhessen, mint azt, hogy két Bernard Shaw szaladgáljon Angliában. Biztosra vették, hogy a vidám karrikaturista vett ez egyszer író tollat a kezébe és a sok mulatságos rajzért megbocsátották neki azt, hogy a vigjátékot kevésbé mulatságosnak találták. Stephan Grossmann, a legtekintélyesebb és legszigorubb kritikusok egyike, egyébként dupla laptulajdonos, azt írta hetilapjába, a »Tagebuch«-ba — amelynek a rajzoló Fodor régebben rendes munkatársa volt — a darabról, hogy »nem mondhat róla semmit, tekintve azt a közeli nexust és régi barátságát, amely a szerző és közte fennáll.« A bécsi kritikusok atyamestere, Alfred Kerr pedig szokott rapszódikus és impresszionista modorában így fejezte be kilenc fejezetből álló kritikáját, miután hét kapitelen óvatosan kerülgette azt a kérdést, hogy a darab rossz-e, vagy jó-e:

VIII.

»Tegnap sétáltam az Unter den Linden-en. Láttam egy fiatal rajzolót. Találkoztunk és köszöntünk.

IX.

Fodor, Fodor...!

2. Egészen meglepő kicsiségekből eszméltek néha rá, hogy mekkora nagy falu ez a Berlin.

A vendéglősöm, volt magyar huszártiszt, új helyiséget nyit néhány nap múlva a legelőkelőbb negyedben, a Friedrichstrassén. Arról beszélgetünk, hogy milyen nagy fába vágta fejszéjét és azt mondom:

— Tuíajdonképpen egy vendéglős, ha új lokált nyit, nem tudja meg rögtön, hogy beütött-e az üzlet. Ugyebár?

— Nem — feleli — az első két hét nem számít. Azt szoktuk mondani, hogy a második vásárnapot követő hétfő este a döntő.

— Miért, akkor kezdenek jönni a vendégek? — csodálkozom.

— Hogy tetszik ezt érteni?

Megmagyarázom neki, hogy láikus fejvel az én képzeltem, hogy az első két héten kevés a vendég, aztán lassan beszoknak az emberek az új helyiségbe és megindul a forgalom.

Nagyot nevet.

— Éppen ellenkezőleg. Két hétig minden vendéglős zsúfolva van. A nehéz napok aztán jönnek, ha az első vendégek kimaradnak.

— És ezeket a vendégeket nem lehet megtartani, ha jó a kozst?

Megint nevet:

— Dehogy, kérem. Ezek kilencven percentben vendéglősök. Jönnek megnézni az új »Fressfabrik«-ot, hátha lehet tanulni valamit. Mondhatom, hogy

ők a legjobb vendégek, minden különlegességet, minden bort végigpróbálnak. Két hétig minden étterem ragyogóan megy, felvirágoztatja a kíváncsi konkurrencia.

Mielőtt elmegy az asztalomtól, még hozzátészi:

— Mi is járunk, kérem, egész évben kóstolni az új vendéglősökhöz. Vagy én, vagy a feleségem. Minden héten kétszer-háromszor...

d. t.

Kiszökött egy három évre ítélt rab a szubotíci ügyészség fogházából

Kisétált a fogházör mögött az uccára — A szökevényt rövid hajsza után elfogták

A szubotíci ügyészség fogházából csütörtök délután kiszökött egy rab, de az idejében alarmlázott járőrelősegítségével nyomban sikerült elfogni még mielőtt eltűnhetett volna.

Csütörtökön délután négy óra tájban az egyik rab, aki a fogház kefégyártóműhelyében dolgozott, lement a fogház udvarba. Amikor visszajövet a főbejárathoz ért, észrevette, hogy az őr nincs a kapuban, hanem az épület uccái frontján sétál. Ezt az alkalmat felhasználta a szökevény. Megvárta, amíg a sétáló őr eltávozott a kaputól, majd óvatosan kisorsrant az uccára és futásnak eredt a szomszédos park felé. Az őr épp akkor fordult vissza és még látta, hogy a szökevény átugrott a park kerítésén, a bokrok közé. Utána futott a fogház-épület sarkáig és riasztó lövéseket adott le, majd visszarahant a fogházba, ahol alarmlázta az őrséget.

A lövésekre figyelmelek lettek a járőrelő, akik csoportokba verődve szaladtak a törvényszéki épület felé, megtudni, hogy mi történt. Ezalatt a menekülő kiugrott a parkból és az Antuno-

vicséva-uccán keresztülrohanva, a törvényszéki épülettel szembe levő Kostina-uccába futott. Az Alekszandravica-uccán szolgálatot teljesítő rendőrök a lövések hallására már sejtették, hogy mi történt és amíg az egyik a Lloyd felől futott be a Kostina-uccába, a másik a Todorovics-trajikkól zárta el az uccát. A rabot futásában akadályozta köténye, amelyet, egy pillanatra megállva a Lloyd sarkán, leoldott és kezében lobogtatva, rohant tovább. Ekkor már többszáz főre becsülhető tömeg volt a nyomában. Az emberek kiáltottak az uccán szembe jövők felé, hogy fogják el a menekültöt, akinek azonban sikerült lejutni egészen a Gerber-féle sörraktárig. A vállalat egyik munkása szintén kifutott az uccára és lapáttal a kezében feltartóztatta a menekültöt. A rab, öklével a munkás gyomrába ütött és tovább akart szaladni, de az elkapta és nem engedte el. Pár pillanatig tartó dulakodás után odaértek a rendőrök, valamint a fogházőrök, akik azután a szökevényt visszazárástolták a fogházba.

A magyar belügyminiszter Kolozsvár város vendége

A beteg Rakovszky Ivánt meglátogatta a kolozsvári városi főorvos

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi tartózkodása alatt váratlanul vakbélgyulladásban megbetegedett Rakovszky Iván magyar belügyminiszter állapota napról-napra javul. Az Erzsébet-szinatoriumban végrehajtott operáció kitünően sikerült és Rakovszkyt, akit felesége ápol, már napok óta tömegesen keresik fel tisztelői és ismerősei.

Szerdán Mihályi Tivadar kolozsvári polgármester megbízásából a városi tiszt főorvos kereste fel Rakovszkyt és közölte vele, hogy Kolozsvár városa a maga vendégének tekinti a magyar belügyminisztert és felépülése után szalonkocsit bocsát rendelkezésére hazautazásához.

Szombor visszakap

nyolcszáztizennyolc hold földet

Az agrárrevízió megállapította, hogy az igénylők nem maguk művelik a földet

Szomborból jelentik: Most folyik az agrárrevízió a szombori határban, több mint négyezer hold agrárreform célra igénybevett föld tekintetében. A revízióbizottság, amelyet a noviszadi agrárhivatal mérnökei alkotnak, két szempontból végzi a felülvizsgálatot: hogy az agrárreflektánsoknak megvolt-e az igényjogosultságuk a kiosztott földre és hogy a földet megművelik-e, vagy pedig bérbeadják.

Már az eddig lefolytatott agrárrevízió is arra a feltűnő eredményre jutott, hogy a földosztásban részvétel nélkül csaknem nyolcvan százaléka egyáltalán nem művel meg maga a földjét, hanem másoknak adják ki bérbe. A bizottság erről jelentést tesz a noviszadi agrárhivatalnak, a mely dönteni hivattott arról, hogy ezek az igénylők megtarthatják-e tovább is a földet.

Ilyenformán kilátás van arra, hogy Szombor városa visszakapja

az agrárreform célra elvett földjei nagyrésztét. Az agrárreform-miniszter ugyanis Trilkovics Márkó házelnök, a szombori kerület nemzetgyűlési képviselőjének közbenjárására már korábban megígérte, hogy amennyiben kitünik, hogy az agrár-igénylők nem maguk művelik meg a kapott földet, Szombor számíthat arra, hogy a régi városi földekből ötszáztizennyolc hold szántóföldet és háromszáz hold legelőt visszanyer. A városi tanács már tervet is készített az így visszajutó földterületek felhasználásáról és az a szándéka, hogy ötven holdat a Bácsme gyei Gazdasági Egyesület által alapítandó mezőgazdasági középiskola céljára ad át, a lenmaradó hétszázhatvanharminc holdon pedig mintagazdaságot rendez be. A mintagazdaság földjének részben a pótlódó csökkenése céljára, másrészt az uccák kövezetének rendbehozására fordítaná a város.

Szeptember 14-én

kezdődik a Zsivot-pör tárgyalása

A városháza nagytermében folytatják le a tárgyalást

A szubotíci államügyészség — mint már megirtuk — elkészítette a vádiratot báró Ruvina Oszkár és társai elleni monstre-bünpörben, amelyben a Zsivot kiházasító és a Szlávia temetkezési egyesület ügyei kerülnek a bíróság elé.

Mint ahogy ebben a bünpörben tizennyolc vádlott, százhetven tanu és hétszázöt sértett szerepel és ilyen tömeg el sem fér a törvényszék fő-tárgyalási termében — Pavlovics István törvényszéki elnök kérte Evetovics Mátyás helyettes polgármestertől, hogy a tárgyalás megtartására a tanács engedje át a városháza nagy tanácstermét. A tanács az engedélyt megadta és így már bizonyos, hogy a pör a városházán fogiák megtartani.

A fő-tárgyalást — ha a vádlottak nem adnak be kifogásokat a vádirat ellen — szeptember hó tizenegyedikén, kedden reggel fogiák megkezdeni.

Az utasok réme

Va uti to'vaj a bíróság előtt

A szubotíci törvényszéken csütörtökön tárgyalta Pavlovics István törvényszéki elnök büntető tanácsa a lopás büntetéssel vádolt Szalma Ferenc szubotíci lakos bünygyét. A közzéadott Vasziljevics Ljuba dr. az ügyészség vezetője képviselte

A vizsgálati fogságban levő vádlott elmondotta, hogy negyvenkét éves, gyári munkás, Zagrebban lopásért két évi börtönre volt ítélve, amit ki is töltött, de »ártatlan« volt.

Most azzal van vádolva, hogy 1925. év április 2-án, a szubotíci vasuti állomás harmadosztályu éttermében és az állomás előcsarnokában többeket meglopott. A lopásokon tetten érték és letartóztatták.

Az elnök: Bünygynek érzi magát?

A vádlott: Igen, bünygynek érzem magam, de csak annyiban, hogy vettem tárgyakat, amikről nem tudtam, hogy »lopott eredetű« származnak.

Ezután részletesen kihallgatta a bíróság az egyes lopási esetekre vonatkozólag. A vád szerint Karanov Urostól, aki a harmadosztályu váróteremben aludt, ellopott százhetven dinárt. »Ez ugytörtént kérem — mondta siránkozó hangon a vádlott — hogy az illető utast »elneztem«. Azt hittem, hogy egy topolai ismerősöm. Láttam, hogy alszik és a bugyellárisa az asztalra esett. Fölvettem a pénztárcát és kivertem belőle tizenhét darab tiz dinárost. De ezt csak tréfából tettem.«

A második vád az volt, hogy egy V. hó Jusztin nevű bécsi utazó táskáját ellopta, miközben az illető a pénztárcájú jegyet váltott. A harmadik vádpont szerint egy Walter Mária nevű nőll — aki a harmadik osztályu váróteremben várta a vonatot — ellopott két utatáskát.

A vádlott ezekre a vádakra nézve azt mondta, hogy a »böröndtökökről« nem tud semmit. Annyi igaz, hogy valaki ellopta az asszony ritikáját, amiben egy óra, lánccs és háromszáz dinár volt és ő a vasuti parkban megvette a tolvajlót a holmikat.

Az elnök ismertette a vádlottnak a csendőrök előtt tett beismerő vallomását, majd felolvasta a tanu vallomását. Walter Mária tanu felismernte a vádlottban azt az embert, aki a táskáját ellopta.

A bizonyítási eljárás végeztével a bíróság bünygynek mondotta ki a vádlottat lopás vétségében és elítélte hat havi fegyházra, amiből négy hónapot kitöltöttnek vett. Az ítélet jogerős.

A bolgár kormány nyilvánosságra hozta a kollektív jegyzék tartalmát

A jegyzék mérsékelt hangja kedvező benyomást tett Szófiában
Pénteken szövegezik meg a bolgár válaszegyzéket

Szófiából jelentik: A legutóbbi komitácsi-incidens miatt Románia, Jugoszlávia és Görögország képviselői kollektív jegyzéket nyújtottak át a bolgár kormánynak. A jegyzék átadásáról a kormány hivatalos jelentést adott ki.

A hivatalos jelentés közli, hogy Románia és Jugoszlávia szófiai követői és Görögország ügyvivője megjelentek Burov külügyminiszter előtt és átnyújtották a bolgár kormányhoz intézett együttes jegyzéket.

A jegyzék mindenekelőtt kijelenti, hogy a kormány minden körülmények között fenn akarja tartani a jó viszonyt Bulgáriával, de leghatározottabban fel kell hívni a bolgár kormány figyelmét arra, hogy Bulgáriában különböző nevek alatt működő forradalmi szervezetek garázdálkodásának feltétlenül véget kell vetni.

Határozottan kívánják, hogy a bolgár kormány utasítsa a határmenti hatóságokat kötelességük teljesítésére, hogy ne forduljanak elő többé olyan esetek, amelyek a békés szomszéd- viszonyt megzavarhatják, vagy a fennálló határvédelmi megállapodások ellentétben vannak.

A kormányok remélik, hogy a bolgár kormány minden intézkedést meg fog tenni, hogy az ilyen esetek a jövőben ne ismétlődjenek meg.

A külügyminiszter kijelentette, hogy tudomásul veszi a jegyzék átadását és azonnal válaszol, ha kormánya a jegyzék tartalmát megvizsgálta.

Hazahívták Ljapcsev miniszterelnököt

A minisztertanács csütörtökön ülést tartott, amelyen azonban Ljapcsev miniszterelnök nem vett részt, mert nem tartózkodik Szófiában. Az ülésen elhatározták, hogy

csak Ljapcsev hazaérkezése után adnak választ a jegyzékre. A miniszterelnököt péntekre várják.

A jegyzék kedvező hatást tett Szófiában

A kollektív jugoszláv-román-görög jegyzék kedvező benyomást kelt Szófiában, mert

a jegyzék hangja mérsékelt, mint ahogy várták.

Ezt bolgár politikai körökben első sorban Anglia közbelépésére vezeték vissza.

Aggodalmat csak az a követelés kelt, hogy a macedón szervezetek munkáját akadályozzák meg.

mert ez burkoltan azt jelenti, hogy a macedón szervezetek azonnali feloszlását kívánják.

Politikai körök értesülése szerint a bolgár kormány nagyobb csapatokat küldött a határra és a határmenti kerületeket katonai igazgatás alá akarja helyezni. A határőrök szigorú utasítást kaptak, hogy

meg nem engedett határátlépési kísérlet esetén azonnal használják fegyverüket.

A sajtó rámutat arra, hogy a szervezetek feloszlására vonatkozó kívánság nagy veszéllyel fenyeget, mert a jegyzék nem írja körül, hogy milyen szervezetek feloszlását kívánják.

Beogradban nem hozták nyilvánosságra a jegyzék szövegét

Beogradból jelentik: A Bulgáriához intézett együttes jegyzék szövegét Beogradban csütörtökön sem

hozták nyilvánosságra. A külügyminisztérium sajtóirodájában az érdeklődő újságíróknak azt a felvilágosítást adták, hogy Szófiából még nem érkezett meg az a kurt, aki a jegyzék végleges szövegét hozza.

Beogradban közzétették a kollektív jegyzék szövegét

Jugoszlávia külön jegyzéket is intézett a bolgár kormányhoz

Beogradból jelentik: A külügyminisztérium csütörtökön a késő esti órákban kommuniké keretében nyilvánosságra hozta a Bulgáriához intézett jegyzék szövegét. A külügyminisztérium sajtóirodájának kommunikéje a következőképpen hangzik:

— Az a kollektív jegyzék, amelyet

A jegyzéket ugyanis a három ország szófiai követői szövegezték meg.

A külügyminisztérium sajtóiroda közlése nagy feltűnést keltett Beogradban.

tegnap a bolgár kormánynak a jugoszláv, román és görög követek Szófiában átadtak, ezeket a követeléseket tartalmazza:

1. A bolgár kormány hívja fel a határmenti hatóságokat, hogy kötelességüket úgy teljesítsék, ahogyan azt nemcsak a jószomszédi viszony, hanem a komitácsi bandák

üldözéséről szóló írásbeli egyezmény is megköveteli.

2. A bolgár kormány, miután nagyon jól tudja, hol van a bajok forrása és melyek azok a körök, amelyek ilyen büntényeket elkövetnek, tegye meg a legkomolyabb intézkedéseket, hogy azok aktivitása lehetetlenné váljon.

3. Elvárjuk, hogy a bolgár kormány a követelések gyors teljesítésével tanúságot fog tenni amaz óhajáról, hogy jó viszonyt tartson fenn a szomszédállamokkal.

— E követeléseket motiváció előzte meg, amelyet a mi, Görögország és Románia szófiai követői dolgoztak ki.

— Ezenkívül átnyújtották a mi külön jegyzékünket is, amelyben a bolgár kormánytól követeljük az olyan állampolgárainak kiadatását, akik Bulgáriába menekültek és onnan mint komitácsik, vagy mint bolgár csendőrök átjártak a mi területünkre és itt büncselekményeket követtek el. Ezt a kiegészítő jegyzéket csak mi adtuk át, minthogy Romániával és Görögországgal hasonló eset nem fordult elő.

FELROBBANT A CSEPELI LŐSZERTELEP

Lángban áll a Weisz Manfréd-gyár környéke — Borzalmas pusztulást idézett elő a katasztrófa — Halottak és sebesültek százai a romok alatt — Budafok egy része is romba dőlt — A légnyomástól Pest-Erzsébeten levegőbe röpült egy petróleum-szállítmány is

A Soroksári-uton a rendőrség kilakoltatta az embereket

Budapestről jelentik: A csepeli Weisz Manfréd-gyártelepen csütörtökön este oly borzalmas katasztrófa történt, amelyhez hasonló még nem fordult elő Magyarországon. Este negyed hét óra táiban

a telep egyik dunapart-i löszerraktára felrobbant és rommá döntötte az egész telepet.

A robbanás rettenetes következményekkel járt, a házak ablakjai több kilométer körzetben bezúzódtak és pillanatok alatt

halottak és sebesültek százai hevertek az égő romok között.

Az első percekben még nem lehetett megállapítani, hogy mennyi áldozata van a katasztrófának, még azt sem állapíthatták meg, hogy a három löszertorony közül melyik áll lángokban.

A robbanást Pesten is hallották, de nem tört fel, mert ugyanakkor vihar vonult el a város felett és a robbanás dörejét menydörgésnek vélték. Később azonban hire futott a katasztrófának. A Ferenc-városból és a József-városból hatalmas lángoszlopot láttak Csepel felől. A rendőrfőkapitányság már az első percekben tudott a katasztrófáról és nyomban intézkedett, hogy a Soroksári-ut lakosságát azonnal lakoltassák ki, mert tartani lehetett attól, hogy újabb robbanás esetén a Soroksári-ut háza is összedőlnek. A rendőrök az utasítás értelmében még az esti órákban bejárták a Soroksári-utat és az embereket a házakból a szabad ég alá terelték.

A Csepel közelében levő Pest-Erzsébetet is teljesen feldúlta a katasztrófa.

A vasúttállomáson egy petróleumszállítmány a detonáció pillanatában felrobbant

és pusztulással fenyegeti az egész környéket. Csepel felől az emberek, asszonyok, gyermekek százai menekültek Pest-Erzsébetre.

Még borzalmasabb képet nyújtott a telep közvetlen környéke. Egyetlen ház sem maradt épen.

a házak tetejét, kéményeit lesodorta a nagy légnyomás.

Különösen nagy a pusztulás a munkás-telepeken. A sűrű portól és a löporfüsttől semmitsem látni és ez a körülmény csaknem lehetetlenné teszi ugy a segí- gely-, mint az oltási munkálatokat.

A csepeli kátrányüzem szintén lángokban áll.

és a kivonult tűzoltóság minden pillanatban újabb robbanásokat vár.

A kátrányüzem kigyulladását után felrobbantak az üzem raktárai is. A Weisz Manfréd-telep kapujával szemben levő Facek gyógyszerár épülete romba dőlt, a laboratórium pedig felrobbant.

Borzalmas pusztulást vitt véghez a robbanás a Weisz Manfréd-teleptől mintegy száz-százötven méternyi távolságban levő posztógyárban is. Este hat óra után még dolgoztak a gyárban. Többnyire tizennégy-tizenöt éves lányok, akik közül egy sem maradt sér- tetlen.

A szerencsétlenek közül többen a szemévilágukat veszítették el, másoknak karjuk, lábuk tört el. Voltak, akiket a légnyomás úgy a földhöz sújtott, hogy eszméletlenül, szétött tagokkal kerültek el.

A sebesülteket elhelyezésére a környéken szükségkórházakat állítottak fel. Elsősorban a pesterzsébeti munkásotthon alakították át kórházzá és ide szállították a leghamarább kimentett sebesülteket. Munkásokat, asszonyokat, gyermekeket szállítottak ide kisebb-nagyobb sérülésekkel. Az othon előtt hatalmas tömeg gyűlt össze, mindenki hozzátartozóját kereste.

A Munkás-Oththonba egész éjjel autók és kocsik szállították a sebesülteket.

A robbanás következtében rombadőlt Budafok egy része is. A légnyomás a hegyoldalt érte és itt a házak kivétel nélkül összedőltek.

Budafokon huszonhét sebesültet emeltek ki a romok alól.

A robbanás hírére a tűzoltók és mentők teljes készenlétben vonultak ki Csepelre és az autók hatalmas tömege szállította ki Budapestről a borzalmas látványhoz a tömegeket. Az újságírók szintén autók egész sorával robtak ki.

A késő órákban a robbanás szin- helyét meg sem lehet közelíteni. Annyit meg lehet állapítani, hogy

óriási körzetben pusztított a katasztrófa, házakat rombolt, egész uccá- kat feltépett a robbanás.

Az áldozatok számáról még mindig semmi bizonyosat sem lehet tudni. Az első órák izgalmai után megállapították, hogy az első robbanás pontosan fél hét órakor történt, amikor a gyárban dolgozó munkások látták, hogy a löporrak- tárok felől óriási füstfelhők szállnak fel. Pár pillanat múlva

irtózatos detonáció rázkódtatta meg a levegőt, majd egy második és harmadik detonáció következett.

A harmadik robbanás már menekülés közben érte a munkásokat, akik közül sokat a robbanás ereje a földhöz, falakhoz vágott, sokan halva maradtak és számosan megsebesültek.

Miatov Milorád lesz a suboticaí radikális párt elnöke

Szeptemberben tartják meg az elnökválasztó közgyűlést

A suboticaí radikális párt vezetőségében néhány héttel ezelőtt szemé- lyi változás állott be, amennyiben a párt elnökét, Gásics István vasutigazgatót osztrályfőnököt Beogradba a hajózási szindikátus mérnöki osztályának helyettes fő- nékvé nevezték ki és ezért Gásics lemondott a radikálistá párt elnöki tiszt- ségéről.

A suboticaí radikális párt jelen- legi vezetőségének tulajdoni része a helybeli szerb társadalom egyik nem exponált tagját akarja az elnöki székbe ültetni. Így esett a választás dr. Miatov Milorád ügyvédre. Az el- nökválasztást eddig a nyári mezei munka miatt nem tartották meg. Azonban szeptember elején közgyű- lést fognak összehívni, amelynek egyedüli tárgya az elnökválasztás lesz. Remélik, hogy Miatov Milorád dr.-nak a közgyűlésen nem lesz el- lenjelöltje.

PATKÁIN PATKÁNYIRTÓSZER
doboza 15 dinár, kapható minden győgyertárban és droériában továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkerekén. 10356

Elítéltek egy fogászt, mert fogat húzott

Becskerékről jelentik: A becskeréki járásbírószék délután tárgyalta Batori Géza fogtechnikus ügyét, aki ellen a fogorvosok féléjelentést tettek, hogy jogtalanul fogorvosi működést folytat. Batori Géza beismerte, hogy foghúzásal is foglalkozik és azzal védekezett, hogy már három ízben kérte a közegészségügyi minisztériumtól az erre vonatkozó engedélyt, de kérvényét még nem intézték el. Setyerov dr. védő harmincnapos haladékosan kért a bíróságtól, olyan okmányok betérjesztésére, amelyek bizonyítják, hogy Batori nem fogtechnikus, hanem fogász (dentista), akinek joga van fogorvosi beavatkozásokat végezni. Grba Branislav dr. magánadvokát kifejtette, hogy az 1920. évi szabályrendelet értelmében Batori nem fogász, mégsem húzhat fogat, mert a rendelet megjelenésekor még nem volt jugoszláv állampolgár. A bíróság Batori Gézát négyszáz dinár pénzbüntetésre ítélte.

Nem tömörülnek egységes szervezetbe a noviszadi magántisztviselők

A független szervezetek tagjai kivonultak az alakuló gyűlésről

Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és magántisztviselőket szerdán este nyolc órára gyűlésre hívták össze, hogy határozzanak az egységes szervezetbe való tömörülés kérdésében. A gyűlésen, amelyet Hadnagy György munkáspénztári hivatalnok nyitott meg, nagy számmal jelentek meg az érdekeltek, többen közt részt vett rajta Zolner István, a zagrebi szövetség titkára is.

A gyűlés megnyitása után Zolner István titkár hosszabb előadásban fejtette ki az egységes szervezkedés szükségességét és biztosította az egybegyűlteket, hogy ez csak a magánalkalmazottak szövetsége keretében lehetséges, amelynek az országban legtöbb szervezett tagja van. Felszólalása után a banktisztviselők vezetősége, nemkülönben a kereskedelmi alkalmazottak független szervezetének vezetősége azt kívánta, hogy a kérdést Zolner beszédével kapcsolatban megvitassák. Az értekezlet összehívói azonban ezt a kívánást ellenkeztek, mire a kereskedelmi alkalmazottak független szervezetének tagjai ki akartak vonulni a teremből. Végül is megállapodás jött létre, hogy minden csoport egy-egy szónokot állít a vitába.

Jovanovics a banktisztviselők, Rokszandics a kereskedelmi alkalmazottak független szervezetének vezetője azt ajánlotta, hogy saját szervezeteik központjai egyezzenek meg előbb és csak akkor jöjjen létre a fúzió. Brkics Vojin, a munkáspénztári igazgatója kifejtette, hogy a szövetség alapszabályai és az utolsó kongresszus határozatai megengedik az egyesülést és lehetőségeit. A magántisztviselők szövetsége az amszterdami internacionáléhoz tartozik és egy világszövetség szerve. Ennek a szövetségnek mindenki tagja lehet, párt, vallás és nyelvi különbség nélkül és független minden pártpolitikától. A központi vezetőségben minden párt-árvanyalat képviselve van és ez a központi szakszervezeti vezetőség mégis együtt tud működni, ami a politikamentesség bizonyítéka.

A kereskedelmi alkalmazottak szónoka kijelentette, hogy nem tudnak már azért sem kilépni eddigi szervezetükből, mert a szervezetük vezetősége már a háború előtt az elükkön állott és a háború után is újjakeltette a szervezetet. Beismerte, hogy a kereskedelmi alkalmazottak noviszadi csoportját Vukovics Lázár vezeti, aki exponált kommunista volt.

Brkics Vojin figyelmeztette a kereskedelmi alkalmazottakat, hogy ne illessenek fel a kommunisták titkos aknamunkájának, mert ha azok következtetéseik akarnak maradni, akkor követőiket a moszkvai internacionála táborába haj-

ják. Ne maradjanak olyan szervezetben, mely csak azért nincs az internacionáléban, nehogy a hatóságok észrevégyék, hogy azokat Moszkvából dirigálják.

Erre a kereskedelmi alkalmazottak

független csoportja és a banktisztviselők egy része zafongva kivonult.

Az értekezlet végén előkészítő-bizottságot alakítottak, amely megalakítja a magánalkalmazottak szövetségének helyi csoportját.

Karbolt és zsirszódát ivott a szuboticiái temetőben egy árvaleány

Beogradban kimentették a Szávából, de a második öngyilkossági kísérlet után állapota életveszélyes

Csütörtök este a szuboticiái szerb temetőben a csőszház mellett egy fiatal leányt talált eszméletlen állapotban a temetőőr. Azonnal értesítette a nyolcadik körű rendőrséget, ahonnan Timár rendőrzvezető ment ki a szerb temetőbe. Megállapították, hogy a fiatal leány, aki mellett két mérgegyűveget találtak, öngyilkosságot kísérelt követni. A nála talált irásokból kiderült, hogy az életunt Milosevics Milicának hívják. Zsrebében két levél volt, az egyik dr. Momirovics Veljko rendőrfőkapitány helyettes címére szült, a másik levél címzése nem volt elolvasható, mert a mérgegyűvelekkel való érintkezés folytán elmosódott, csupán annyi látszott, hogy ez a levél Beogradba volt címezve. A közben megérkezett mentők a leányt beállították a közkórházba. Megállapították, hogy

Milosevics Milica karbolt és zsirszódát ivott. A karbólos üveg kétdécis, a zsirszódás üveg másfél deci tartalmu volt.

Milosevics Milica, a tizenhét éves árvaleány nemrég már Beogradban is öngyilkosságot kísérelt meg. Egy beogradai öreg orvos örökbe akarta fogadni és Milosevics Milica leutazott a fővárosba, ahol egy ismeretlen fiatalember házassági ígérekkel hitegette a szép fiatal leányt. Milosevics Milica mindenkivel elhagyatva, elkeseredetten a Szávába akart ugrani és az utolsó pillanatban akadályozták meg szándéka végrehajtását. Ezután visszazárlították Szuboticiára és most Milosevics Milica újabb öngyilkossági kísérlete ugy látszik végzetesebben sikerült, mert az orvosok véleménye szerint nincs remény a leány életbenmaradásához.

Tárgyalások a francia, belga és német nehézipar között

Az angol ipar nem vesz részt a tárgyalásokon

Párisból jelentik: A francia, belga, luxemburgi és német nehézipar képviselői csütörtökön tanácskozással ültek össze Párisban. A lapok szerint valószínű, hogy alapvető megállapodásokról van szó a francia és német nehézipar között. A tárgyalások másik fontos pontja az európai

vas- és acéltermelés értékessé tétele és egy további fontos pont a régi vaskartel, főleg a szindikátus helyreállítása.

A sajtó feltűnő jelenségnek tartja, hogy az angol ipar ezeken a tárgyalásokon nem vesz részt, amit Angliarovására kommentálnak.

Sul mare luccica...

Venecia, augusztus hó...

Ha jól emlékszem, Oscar Wilde merre kimondani először, hogy az a megállapítás társalgás közben, miszerint az idő szép, nem okvetlenül banalitás — illetve sokkal nagyobb banalitás lehet, ha mindenáron kerülni óhajtván ezt a közhelyet, egyéniségünket igyekezzünk érvényesíteni a társalgásban. A banalitástól irtózó ember okvetlenül azt mondja ehelyett: »énrám az időjárás nagy hatással van« szoval magáról kezd el beszélni — és bizonyos vakmerőség kell hozzá szerényebbnek lenni és belátni, hogy az idő mégis csak szebb, mint Kovács ur, tehát érdemesebb róla beszélni. Mindezt kénytelen előrebocsátani alulírott harmincnégy éves magyar író, aki nem tehet róla, hogy harmincnégy éves korában látta meg életében először, ugyanakkor és egyszerre Venecét és a Tengeret. Idefelé utazván gondolt olyasfélét, hogy a tengerről és Venecéről mintha már hallott és olvasott volna valahol, tehát e dolgok felfedezésével nem tesz majd különösebb szolgálatot, riporteri minőségében, a lapnak, ahová utilevelét irányítja. De aztán megnyugtatta magát, hogy majd ilyenféle impresszionista címmel írja meg: »Én és Venecia«, vagy »Hogy látott meg engem először életében a Tenger.«

Erről azonban le kell mondanom, most, hogy itt ül az Adria partján, kábultan és ostobán, tul élete delén — egy ember, a tenger partján. Le kell mondanom, mert szemenszedett hazugság volna minden szó, amit önmagáról írnia — az igazság pedig ezzel szemben, egyszerűen az, amit egyszer kártyázás közben mondott neki egy kereskedő, mikor a parti elvesztése fölött hosszankodott »uram, mi ez a tenger végtelen távlatához képest«.

A tenger, a tenger, a tenger, mikor a vonat ablakából először megláttam, egyáltalán nem csodálkozott rajtam, nem reordult meg, nem hárdukt fel, nyugod-

tan és kéken csillogott, szétterpeszkedve duruzsolt a hasán fekve — igen, az a határozott érzésem volt, hogy a hasán fekszik, a hátát mutatja és meg se fordul arra a hirre, hogy egy egyéniség érkezett, egy költő, aki még nem látta őt. A tenger kéken és végtelenül fekdűt — és valamit dalolt, valóban — hogy mit dalolt, nem tudom, de arra esküszöm és a nyakamat teszem rá, hogy téves az a Pesten elterjedt információ, miszerint a tenger egy kis hotelszobáról dalolna és egy pamlagról és parfümről és effélékről. Valamit dalol a tenger, valóban valamit dalol — de lesujtva és megsemmisülve és szégyenkezve és fájdalmas, mélysges csodálkozással látom immár és fájdalmas, szégyenkező áhíttalvallom immár, hogy nem is értjük meg soha szövegét ennek a dalnak, mert ez a dal nem az emberről szól, nem a költő mélabujáról és a csalfa barna kislánnyól, aki elment, nem látom többé már soha, ő nem, sajnos, nem — mert az a dal nem az emberről és nem az embernek szült — a tenger az éggel beszél valamit, szilajon és türelmetlenül, valami istennel felel és nagyon mindegy neki a csalfa kislány és a fájdalmas költő. Ez a tenger látta Broningot és D'Annunziót is és látta Byronot és Wagnert — azok is róla daloltak, azokról se ő dalolt — hogy imponálna neki a halhatatlan fűzia kereskes panasza az éjben?

No hát, itt ülök az árkádok alatt, előttem a Campanilla, mögötte Szent Márk temploma, mögötte Bizánc, mögötte egész Kelet tarka rejtelme, mögötte »Arabia minden fűszere« — de hogy jegyezsem fel e gyorsfényképre, hogy Venecébe belésszeretni, ostobán, neveltségesen, reménytelenül, csakugy, mint ahogy anyai más belésszeretett, Goethe és Shakespeare és Kovács ur unokatestvére — belésszeretni egy életre, mint valami komisz és könnyelmű, szivtelen táncosnöbe, akiról az eszem-

mel rögtön tisztán látom, hogy minden pillantása, minden mozdulata, ruhájának minden fodra kiszámított kacérság, durva tetszeni-akarás — hogy így és éppen ezért és ennek ellenére Venecébe belésszeretni igenis »pillanat műve« volt.

Boszankodom és nevetek magam is e keserves banalitáson — de mit tegyek? Félőrája ülök itt és szerelmes vagyok Venecébe — részeg vagyok, káromkodni szeretnék félszeg helyzetemben. Mert hiszen hiába mondom magamnak jobbik eszemmel, hogy gonosz varázslat ez — hogy a »Tenger Menyasszonya« Venecé nem átszelleműlt, tiszta szűz, hanem igenis, ismétlem, komisz kis táncosnö, menyasszonyi fátolban. Hiába mondom magamnak, hogy ez a Szent Márk-tér egyszerűen nevetséges a főlhalmozott, összezsufolt, henegető gazdagságával — hogy a dozsepalota olyan, mint valami izléstelen ékszerdoboz, amit ezeknek a dozséknak, ezeknek a hadimilliomosoknak, ezeknek a középkori sibereknek készített, aranyat és fáradtságot nem kímélve az utáloas rabszolgá-hizelgés — hogy maga a Bizáncból rábólt templom komikusan nem idevaló, a többi közé, a szájas keleti tarkaságával — hogy hogy jön ide ez a hórihorgas torony, minden ok nélkül, a tér közepére, még csak nem is a közepére, hanem kicsit oldalt — hogy az egész egy émelygős díszlet valami képtelen rémdrámához, vagy inkább egy hirtelen meggazdagodott marhakereskedő lakása, ahová mindent összezsufoltak, olajnyomattól és terrakottától kezdve az ötvösművészetek remekéig, mig olyanná nem lett az egész, mint egy szakértelem nélkül összedobált muzeum raktárhelyisége.

Mert ez a híres Szent Márk-tér, a szemébe vágom, fölényesen és megvetéssel és irigyen és haraggal és tehetetlenül, amiért utálom és lenézem és szerelmes vagyok belé és neki ez mindegy, a vállát vonja és ordenáré módon dicsekszik, mint a rossz hetéra, »nekem mondd, fiam? nekem, aki után négy évszázad óta bomlanak a költők? akihez négy évszázad óta írják a verseket? akinek egy-egy ékszerét, hogy elkészítsék, lángeszü művészek sorvadtak el tucatjával, hogy jobban tessék neked — nekem mondd, Venecének, a Tenger Menyasszonyának? Ha nem tudsz hozzájárulni szépségemhez, hallgass és pusztulj innen — nem vagyok kíváncsi rád!«

Igy beszél Venecia, gyöngyházlegyezője mögöl bódító pillantással, a céda bajadér — a ragyogó Venecia, a szennyes, piszkos Venecia, a vén Venecia, akiről jól tudom, hogy Szent Márk-tere és Grande Canale-ja mögött mint a kiöregedett metressz sárga, zörgő csontjai, lottyadt bőre, kifejtett foghíjas szája, korhadó házak romhalmaza gözölög a míazmás vizen — így beszél a fiatal párok vén kerítője és jól tudom, hogy minden szava émelygős, hazug romantika, ponyvaizlésnek való gices — így beszél a vén csoroszlya, a hoppon maradt öreg menyasszony, négyszáz esztendeje jegyese csak a tengernek, a büszke tengernek, aki el nem veszi soha, így beszél s én mégse tudok felállni és elmenni innen ki, a tiszta, szabad vizekre — itt kell maradnom, itt akarok maradni és émelygős, vadregényes szavakat keresek magamban, szerenádöt motyogok hozzá, izlésem ellen, az ő izlésének megfelelő, hogy meghallgasson.

És ha nem hallgat meg, fizetek és megétetem a galambokat, beülök egy gondolába és végigringatózom a Ponte del Sospiri alatt és mandolint veszek a kezembe és kifordított szemekkel énekelné fogom Hozzá:

Sul mare luccica
L'astro d'argento
Placida è l'onda
Prospero il vento...

mert így van, szóval-szóra, ez az igazság és ezen nem segít semmiféle futurizmus és expresszionizmus és utópia és kollektív szocializmus és jövő zenéje — szeretlek, mint amily más, mint mindenki, mint apám és anyám, akik ide jöttek másztra, mint fiam és lányom, akik időnként maud — szeretlek ragyogó Venecia, vén Venecia, újj, Venecia, emé Venecia, gyönyörű Venecia!

HIREK

■■■

Reggeli harangszó

Ástak-e már a szived után, jártak-e fölötte, kerestek-e lármás izgalommal. Ébren vagy álomban, oly mindegy ez a kettő egybeszűrődik, mint két vegyület a közéjük feszített hártán. Egyik a másikat issza, el nem dönti senki, hogy az élet termi inkább az álmat vagy fordítva van az egész.

A fekete karaván horpadt dombra vezet, talán a tulajdon melled fölé, arcukat a nap tördelte szét szigorú ráncokkal és kíváncsian mindegyik a szomszédját lesi. Megállás — kiált az első csendőr a menet élén — valahol itt kell lenni, itt történt, nem emlékszel?

Ezren vallatnak: Hol van, hol lehet, hiszen tudnod kell. — A víznek nincs más dolga: puha sorokba írja most is a hullámok végevárhatatlan líráját, a falevelek élnék, a főlhő részegen ballag hazra a határ alá. Csak a napot nem látni seholy, félhomályos ünnep terpedez mint a nagypéntek fázós hajnala vagy mint a vigasztalanság egy törvényeségi ítélet utolsó felolvasásánál. Ugy jön a gyenge ráeszmélés, hogy itt különös dolog történik talán rejtelmek után szimatol az ég, ásók, kapák, csákányok kerülnek elő. Friss sugár vagy szín seholy, nesz se hallatszik seholy, akkor rezgés föl, halványan mutatsz egy helyre: talán itt, éppen alattam!

Félrelöknek, de biztad magad, hogy baj nem lehet belőle, hiszen csak egy szívet keresnek esetleg valami rég elvesztett vasdarabot vagy talán a kis madarat, amivel ketten játszottatok valamikor és boldog kimulása után ide temették rongyokba burkolva. Ujjadba harapsz, amikor megpendül a kapa és előkerül a kevert föld: sárga, fekete mint a sírok fölött. — Végem van, elszóltam magam — nyoszörgöd — hátha vádoltak valamivel, de a börtönbefojtott első éjszaka fölfalta még az emléked is. Hátha gyilkosságért vettek elő rádolvasták és most keresik a holttestet és hátha véletlenül itt elő is kerül a hulla, amelynek egykori életéhez és itt porladásához semmi közöd.

Félholottan esik le ajkadról a késő mentegetőzés.

— Nem ott. Tévedtem, itt semmi sincs. A szó csak elcsuszott a nyelvemen. Nem érttettem a kérdést. Én csak álomban beszéltem, én azt hittem, hogy csak egy szív vagy más ócskaság. Én nem is tudtam mit kutatnak.

Mindegy, még gyanusabb lesz a dollog és a bizonytalan rettegés jobban eláruja magát. Csak kigyuladna egy fényes sáv ebben a rongyolt homályban. De az idő két fekete torku hegy közé rekedt, mint valami óriási ék. Kereszttek hajlongnak és lobogók; harangtalan temetés, gyalultatlan koporsó.

A reggel ott sir a szempillád alatt: megváltás. Most mindjárt látni fogsz — sugja valami a pillanat ezredrészében — megtudod kik vezettek ide. A szem az ébredés nevetésébe nyílik, nincs semmi, nincs vád, a csendőr érces hangja messzi hajnali harangszóvá békül, kocsiörgés lesz a hosszú vádirat fölolvastása. Az ablakon át egy virágfürtre esik a pillantás, fényes harmattól ázott szincsomó, gazdag és friss a reggeli köszönés tisztaságában. Egy lányarc — mondod meg gondolatlanul s elég ostobán, mert ha az volna is, ki tudja éle vagy hol nyugszik szegény, feküdt-e valaha a lelked koporsójában vagy kinék a gyermekét csókolja.

Berényi János

— **Alekszijevis Mita** Noviszadon. Noviszadról jelentik: Alekszijevis Mita beogradi kerületi főispán, a BBB ügyosztály főnöke szerdán délután Noviszadra érkezett, ahol részt vett a Vörös Kereszt kerületi választmányának ülésén. Alekszijevis Mita csütörtökön délelőtt visszautazott Beogradba.

— **Román újságírók jugoszláviai látogatása.** Noviszadról jelentik: Tizenhat román újságíró, a legelőkelőbb román lapok munkatársai augusztus 16-án Noviszadra érkeznek, ahol egy napot töltenek és innen Jugoszlávia megtekintésére Beogradba és Jugoszlávia nagyobb városaiba rándulnak. A román újságírók, akik szeptember 1-ig maradnak Jugoszláviában, a jugoszláv kormány vendégei. A román újságírók Noviszadra augusztus 19-én, reggel 6 óra 40 perckor érkeznek és délelőtt 10 óra 50 perckor Noviszadon megtekintik a nevezetesebb látványokat a noviszadi újságírószekció kalauzolója mellett. A 11 óra 50 perckor induló vonattal a román vendégekkel Szrmazki-Karlovcira rándulnak. Ott megtekintik a patriárka-palotát, majd ebéd ütszeletükre és ebéd után autókban bejárják a Fruska Gorát és délután 18 óra 33 perckor folytatják útjukat Beogradba.

— **Életbelépett a jugoszláv-osztrák kereskedelmi szerződés.** Bécsből jelentik: A szövetségi kancellár hivatalában csütörtökön délelőtt kicserélték az SHS királyság és az osztrák köztársaság között 1925 szeptember harmadikán megkötött kereskedelmi szerződés ratifikációs okmányait. A szerződés, amelynek tarifális rendelkezései rendeletűen már 1925 szeptember 16-ikán életbelépettek, augusztus 12-ikén egész terjedelmében életbelépett.

— **Ausztria eladja a császári koronát.** Bécsből jelentik: Az osztrák legitimisták már hetek óta azt a hírt kolportálják, hogy az osztrák kormány el akarja adni az osztrák császári koronát és így akar pénzhez jutni. A legitimisták lapja, a »Staatswehr« is hírt adott erről, Weixlgartner Árpád dr. udvari tanácsos, a volt császári kincseskamara igazgatója azonban megcáfolta a híreszteléseket. Ennek ellenére a legitimisták továbbra is fentartják értesüléseiket. Nem nagyon valószínű, hogy az osztrák kormány ezt a történelmi ereklyét értéksítse, azonban annyi bizonyos, hogy a császári korona értéke felbecsülhetetlen. Az osztrák császári korona 1602-ből, II. Rudolftól származik és annakidején elkészítése állítólag 700.000 birodalmi tallérba került. A korona csucsan nagyértékű szafirkó van. A négy oldalt négy lapos relief díszíti II. Rudolf idejéből. Ez a négy kép a következő epizódokat ábrázolja: II. Rudolf Frankfurtban, mint német császár. II. Rudolf a pozsonyi koronázási dómban lőháton. Ünnepélyes koronázás Prágában a Hradszinon. Végül II. Rudolf, mint a törökök legyőzője. Az osztrák korona eladásáról szóló hírekkel kapcsolatban érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a császárnői koronát annak idején, az összeomlás után Berchtold Lipót gróf akkori főudvarmester, az egykori külügyminiszter kicsempészte Svájcba és más ékszerekkel együtt ez is néhai IV. Károly hűtlen sáfárjának, a hírhedt Steiner bárónak kezébe került, aki a követet kitérte és a koronát a szó szoros értelmében darabokban adta el saját számlájára párisi ékszerésznek.

— **A törvényszék hivatalos órái.** Simonovics Milán, az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott szociálpolitikai miniszter rendeletet adott ki, mely szerint az ország valamennyi törvényszékénél és a felelőbírói bíróságnál, a semmitörvényű kivételével, a hivatalos órák ezentúl reggel 8—12 és délután 3—6 óráig tartanak. Szombati napon a hivatalos órák reggel 7-től déli 7 óráig tartanak. A rendelet azonnali hatállyal lép életbe.

— **A Tolnai Világplaja** legújabb száma az érdekes közlemények és illusztrációk hosszú sorát nyújtja olvasóinak. A lap, szokott értékes mellékleteivel együtt a Literária úrúrságánál kapható.

— **A balti államok nem kötnek szerződést Szovjetországgal.** Londonból jelentik: A Daily Telegraph értesítése szerint a szovjetkormány letett arról a szándékáról, hogy a balti államokkal baráti és semlegeségi szerződést kössön, mert Finnország, Észtország és Litvánia követték a szovjetkormányt, hogy csak kölcsönös pártumot hajlandók vele kötni, egyenként azonban nem hajlandók szerződésre lépni.

— **Boris bolgár király Pöstyében.** Pöstyénből jelentik: Boris bolgár király nővérel, Eudoxiával és fivérérel, Cyrill herceggel Pöstyénbe érkezett. Miután látogatása inkognitóban történt, üdvözlése elmaradt.

— **Oszályozzák a bácskai országutakat.** Szomborból jelentik: Az állami építésügyi igazgatóság helyettes igazgatója, Ponjatovics Antal, Szomborba érkezett és Gragyanszki főmérnökkel, a szombori építésügyi szekció főnökével ellenőrző körútra indul. Be fogják járni a bácskai országutakat, megvizsgálják az utak állapotát és osztályozni fogják az országutakat.

— **A becskerekeli kórházi orvosok aférje.** Velikibecskerekéről jelentik: Mihajlovics Vladimir becskerekeli kórházi orvos feljelentette a járásbírósnál dr. Cseremov István orvost, aki mint jelentettük, kollégáját a kórházban inzultálta. Mihajlovics annak közlését kéri, hogy eddig csak azért nem tett feljelentést Cseremov ellen, mert remélte, hogy felettes hatóságai más uton fognak elégtételt szolgáltatni neki. Minthogy azonban ez nem történt meg, becsületsértés miatt feljelentést tett Cseremov ellen.

— **Feljelentette a jegyzőt és a csendőröket, mert megverték.** Velikibecskerekéről jelentik: A becskerekeli ügyészség szabaddárahelyezte Milanov Zárkó földmívest, akit a bókai csendőrség azzal gyanúsított, hogy Turjánban a cséplőgépnél megszúrta Zsivanovics József turjáni földmívest. Milanov most feljelentést tett a turjáni jegyző és a bókai csendőrök ellen, akiket azzal vádol, hogy súlyosan megverték és így hamis vallomástételre kényszerítették. A földmíves súlyos testi sértéssel, hivatalos hatalommal való visszaéléssel és hamis vallomásra való rábírással vádolja a jegyzőt és a csendőröket és a verés következtében előállott munkaképtelenség miatt tízezer dinár kártérítést kéri. Az eljárás megindult.

— **Vajdasági katonafiúk üdvözlötte a bolgár határról.** A Kriva-Palánka táviróvonalának építésénél dolgozó vajdasági katonafiúk a *Bácsmegeyi Napló* útján üdvözlük rokonait és hozzátartozóikat és értesítik őket, hogy a bolgár komitácsik ellen folytatott harcokból egészségesen kerültek ki. A levelet a következők írták alá: Hemal Frigyes Novi-Vrbász, Opolcer Géza Szubotica, Nicetin Bránko Szubotica, Radcsai Balázs Pancsevó, Szabolovics István Pancsevó, Makarov Dragoljub Pancsevó.

— **Megszüntetik a vajdasági munkáskamarai kirendeltségeket.** Szomborból jelentik: A szociálpolitikai minisztérium az ország munkáskamaráinak jövő évi költségvetését huszonhatmillióról tízmillióra csökkentette. A szocialista párt vezetői közbenjártak a minisztériumnál, hogy a költségvetést ne szállítsák le ilyen nagy mértékben, azonban az intervenció nem járt eredménnyel. A Vajdaságban költségvetési fedezet hiján be fogják szüntetni működésüket a szombori, szuboticei, belimonasztrai munkáskamarai kirendeltségek és a jövő költségvetési évben valószínűleg már egyedül a noviszadi tartományi munkáskamara fog működni.

— **Csekkoltváltás Berlinben.** Berlinből jelentik: Egy fiatal lány a birodalmi bankban egy 5000 márkás csekket akart beváltani. Várakozás közben egy fiatalember lépett hozzá, aki a bank tisztviselőnek mondta magát és elkérte a lánytól a csekk számat. Azt mondta, hogy a csekk fedezetlen s egy elismerő levelet kap majd. Jókedő lett el hűbaváló várakozással. A lány ekkor egy tisztviselőhöz fordult, aki megállapította, hogy a csály közben felvette a pénzt.

— **A Színházi Élet** új száma a szokott gazdag terjedelemben jelen meg. Érdekes illusztrációkon, riportokon, arctudományon, életrajzon és gazdag rovatban kívül a lap darabmelléklettel a »Charley néni« című énekes vígjátékot közli. A Színházi Élet a Literária úrúrságánál kapható 12 dinárért.

— **Leszállítják a katonai szolgálati időt Franciaországban.** Párisból jelentik: Painlevé hadügyminiszter két törvényjavaslatot terjesztett a kamara elé a szolgálati idő leszállításáról és a hadsereg ujoncozásáról szóló új határozatokról.

— **Sikkasztó budapesti gyárigazgató.** Budapestről jelentik: Két nap előtt bizalmas feljelentés érkezett a főkapitánysághoz a Kőbányai Szövőgyár részvénytársaság műszaki igazgatója Gunst Félix ellen. A feljelentés alapján megindult nyomozás eredményeképpen csütörtök délelőtt előzetes letartóztatásba helyezték Gunst igazgatót, akitől megállapították, hogy egy év alatt ötszázmillió koronát sikkasztott a részvénytársaságtól és az összegből földbirtokot vásárolt, valamint segítette egy barátját, aki fizetésképtelen volt. Néhány nappal ezelőtt Gunst igazgató drámai jelenetek közben beismerete az igazgatóság előtt, hogy sikkasztott és ünnepélyes ígéretet tett, hogy az összeget visszatéríti. Az igazgatóság azonban ennek dacára feljelentette a sikkasztó igazgatót.

— **Letartóztatott sikkasztó.** Noviszadról jelentik: A Noviszad-Temerin között közlekedő autóbusz-vállalat tulajdonosának feljelentésére a rendőrség csütörtökön letartóztatta Krisztanosics Pétert, az autóbusz-vállalat alkalmazottját. Krisztanosicsot azzal vádolják, hogy nagyobb összeget elsikkasztott.

— **Fegyelmi vizsgálat Gajda tábarnok ellen.** Prágából jelentik: Lapjelentések szerint Gajda tábarnok volt vezérkari főnök ellen fegyelmi vizsgálatot indítanak, amely valószínűleg a tábarnok lefokozásáig fog végződni.

— **Az Aero-klub estéje.** Noviszadról jelentik: Az Aero-klub augusztus 14-én szombaton nagyszabású előadást és hangversenyt rendez Noviszadon. A klub estéje iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Tűzoltóbál Szubotican.** A szuboticei önkéntes tűzoltótársulat augusztus 15-ikén Nagybaldogasszony napján a Szent Flórián-szobor leplezése alkalmából nagy népbálat rendez. A bál este nyolc órakor kezdődik a tűzoltótársulat Preradovics-ucca 22. szám alatti laktnyáhhelyiségében és reggelig tart.

— **Elfogott hamiskártyás.** Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrség a Venezián kavéházban előállította Mehánovics Mehmed boszniai illetőségű hamiskártyást. Mehánovicsot letartóztatták és hamiskártyázás, valamint hamis névre kiállított igazolvány használata miatt átadták az ügyészségnek.

— **Orvosi hír.** Dr. Klucka György (Noviszad) külföldi tanulmányútjáról visszaérkezett.

— **Emberölésért három évi fegyházra ítélt egy csendőrhadnagyot.** Zagreből jelentik: A varaszdini törvényszék most ítélkezett Brkics Radoje csendőrhadnagy ügyében, akit hivatalos minőségében elkövetett erőszakosságokkal vádoltak. A csendőrhadnagy a vád szerint hivatalos ténykedései közben embertelenül kínizta a parasztlakosságot és nyíltan hangoztatta, hogy a horvátok hetvenöt százalékát egyszerűen agyon kellene ütni. A tárgyaláson Brkics tagadta mindezeket a vádakokat és kijelentette, hogy a per tisztára politikai hajszára ellene. Több száz tanut halgatott ki a bíróság, akik vallomásaikban megerősítették a vádat. A bíróság ezért három évi fegyházra ítélte a csendőrhadnagyot.

— **Patkányok közé esett.** Berlinből jelentik: A »Montag Morgens« jelentése szerint egy munkás hat éves fiacskája Lichterfelde-Ostban vasárnap délután, játszas közben becsúszott egy vízesgödörbe. A gödörbea rengeteg bizámpatkány van, amelyek olyan súlyosan összeharapították a fiacskát, hogy életbenmaradásához levés a remény.

— **Elvesztett rokkantigazolvány.** Káposzta Mihály kővázó-pusztai (Ludas) rokkant elvesztette rokkant igazolványát, kéri a becsületos megtalálót, hogy az igazolványt szíveskedjék leadni a *Bácsmegeyi Napló* kiadóhivatalában.

— **Leégett a jassi-i püspöki palota.** Jassiból jelentik: A Jassiban levő háromemeletes Elise-palota, amely a jassi-i katolikus püspökség tulajdona, ugyszólván porráégett. A tűzoltóság nyomában kérkezett az égő palotához, ekkorra már azonban a tüz és a harmadik emelet teljesen lángokban állott már a második emeletet is fenyegetni kezdtek a rohamosan terjedő lángnyelvek. A tűzoltóság teljes erővel elsősorban az alsó emeleti lakásokat ürtette ki s csak aztán fordultak minden erővel a harapódzó tüz ellen, amelyet reggel kilenc órára sikerült végkép elfojtani. A palotában lakóknak élve sikerült kimenekülnök a borzalmas lángok közül és a nagyobb értékű képviselet holmikait is még idejében megmentették. Mindazonáltal a tüz igen nagy pusztítást okozott. Az eddigi megállapítások szerint a kár meghaladja a tízmillió lejt.

— **Kémkedési per Oszijeken.** Oszijekről jelentik: Két napja tárgyalja az oszijek-i bíróság. Sebők Ferenc huszonhárom éves magyar nemzeti hadseregheli zászlós kémkedési bűnügyét. Sebők zászlóst annakidején az oszijek-i pályaudvaron fogták el és kémgyanus iratokat találtak nála. Az ügyészség a felségárulási paragrafus alapján halálbüntetést követel Sebők Ferencre.

— **Egy sziget barlangjában megtalálták egy amerikai milliomos tizenkilenc évvel ezelőtt eltűnt leányát.** Londonból jelentik: Tizenkilenc évvel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Filadelfiából Saol Berta, egy milliomos leánya. A kétségbeesett apa vagyont áldozott leányának előkerítése érdekében, azonban a nyomozás teljesen eredménytelen maradt. A múlt héten egy kis polinéziai sziget barlangjában angol matrózok akadtak rá a tizenkilenc évvel ezelőtt eltűnt leányra, akinek elméje megháborodott. Az angol tengerészek a szerencsétlen nőt magukhoz hozták Londonba.

— **Amerikai kölcsönajánlat magyar tisztviselőtelep építésére.** Budapestről jelentik: Louis de Bourbon spanyol királyi herceg csüörtökön délelőtt megjelent Vass József miniszterelnök helyettesével, akivel egy amerikai pénzcsoport megbízásából közölte, hogy egy tisztviselőtelep építésére nagyobb tökét hajlandók rendelkezésre bocsájtani. Vass miniszterelnök helyettes tudomásul vette a bejelentést és közölte a herceggel, hogy arról értesíteni fogja a pénzügyminisztériumot.

— **Hét évi fegyházra ítélték Frankfurtban egy gyilkos ápolónőt, aki az ítélethirdetésnél rohamot kapott.** Berlinből jelentik: A frankfurti törvényszék Wilhelmine Flessa ápolónőt, aki dr. Seitz kórházi orvost több revolverlövéssel meggyilkolta, hét évi fegyházra ítélte. Az ítéletet azért fogadták különös érdeklődéssel, mert az előző ítélet halálbüntetést mért a gyilkos ápolónőre. Az ítélet kihirdetésénél Wilhelmine Flessa nem volt jelen, mert a tárgyalás során többször hisztériás rohamot kapott. Amikor újból közölni próbálták vele az ítéletet, az ápolónőt ismét idegroham lepte meg és magából kikelve kiáltozta: Semmit sem akarok hallani!

— **Egy jómódú erdélyi gazda kétszáz lóval álló ménest lopott össze.** Besztercéről jelentik: Hosszu idők óta tehetetlenül áll az erdélyi csendőrség egy lóköti bandával szemben, mely Erdély-szerte garázdálkodik. Legutóbb Ábrahám Jenő földbirtokosnak lopták el öt lovat. Ábrahám személyesen vette a kezébe a nyomozást és hosszu, fáradságos munkája eredményel járt. A szalak Szeliön Stefan besztercei jómódú gazdához vezettek, akinek környék legbecsületesebb emberének tartották. A vizsgálat kiderítette, hogy egy lóköti bandának a vezére s már eddig egy kétszáz lóval álló ménest lopott össze.

— **Egy ország görög hajótörése.** Hangból jelentik: A görög Nemzetmentő pártjának egyik tagja, az osztrákországi Poriánból lévő Anglun nevű görög hajótörést szenvedett. A legénységből ötven elpusztult, míg tizenkettőt egy kanadai hajó vett felédélre, amely az SOS jelre azonnal a szerencsétlenség színpályára sietett.

— **Leszállítják a szövetségesek Ruhr-csapatainak létszámát.** Párisból jelentik: A német nagykövét intervenciója folytán Briand hajlandó Franciaország megszállt csapatait a Ruhr-vidéken ötvenezzerre leszállítani, de követeli, hogy a megszállt területen érjenek véget a franciaellenes tüntetések. A megszállt csapatok száma jelenleg nyolcvanöt-ezer fő.

— **Nagy irredenta pör Lengyelországban.** Varsóból jelentik: A vilnai kerületi bíróságon szerdán megkezdődött a monstre irredentapör tárgyalása, amelynek harminchárom fehér-orosz vádlottja van, akiket azzal vádolnak, hogy 1924-ben és 1925-ben összeesküvést szöttek Lengyelország egy nagyobb részének elszakítására s a fehér-orosz szovjetkötársasághoz való csatlósására. A vádirat szerint az összeesküvők kapcsolatban állottak a minszki csekával és Lengyelországban orosz pénzzel fölkelő-ösztagokat szerveztek. A tárgyalás hosszabb idő vesz igénybe, mert százötvennél több tanút idéztek be.

— **Hangverseny Szomborban az árvizkárosultak javára.** Szomborból jelentik: Az árvizkárosultak javára nagyszabású hangversenyt rendeznek augusztus 14-ikén este félkilenc órakor Szomborban, a Szloboda-szálló nagytermében. Az estély műsora a következő: Nyitány, előadja: a Mükedvelő Zenekar. Prologus, mondja: Prokopy Imre. Éji dal, Jensen A. Isten dicsősége, Beethoven, éneklí a vegyeskar, vezényli Kis János. Törpök tánca, Liszt Ferenc zongorán előadja Sándor Imréné. Egy csokor vers, Stankovics Kornél dr. előadja a szerző. Elégia, Massenet, Álom, Rubinstein éneklí: dr. Horvátovcics Istvánné, zongorán kíséri Kiss János. Szerenád, Demény Dezső, Darumádár, Dóczy éneklí: a Kaszinó Dalárda, vezényli Kiss János. Kamarazene. Oproštaj, zbogom Babo, Marinković, Am Meer, Schubert F. Ószi rózsza, Fráter L. éneklí: dr. Horvátovcics István, zongorán kíséri Kiss János. Dal a »Mézeskalács« című dal-műből Szirmai Albert, Etude, Chopin, zongorán előadja Sándor Imréné. Az ár, Ákác a vízben, Temetőn át visz az út, Graeber János, előadja a szerző. Kertem alatt fülemlel fészkel, Este van már, csendes este, Mükedvelő zenekar. Irta: Lányi Ernő, éneklí az Iparos Dalárda, vezényli Hengen Mátyás. A hangverseny után tánc és szépségverseny lesz. Jegyek elővételben S. Engel (Ruff) cukorkaiüzletében kaphatók. Külön meghívót nem bocsájt ki a rendezőség.

— **Anglia fegyvert és municiót szállít Törökországnak.** Londonból jelentik: A »Daily Chronicle« azt a szenzációs leleplezést teszi, hogy az angol kormány a napokban egy titkos megállapodást létesített Törökországgal százezer darab angol fegyver szállítására. A szállítást egy birminghami municiógyár fogja lebonyolítani, amelyet Chamberlain a rendelés elfektualásával megbízott. A százezer darab fegyveren kívül rengeteg bajonettet és municiót fognak szállítani Törökországnak. A »Daily Chronicle« jelentését megerősíti az a levél, amelyet a birminghami gyár intézett Chamberlainhez és amelyben köszönetét fejezi ki a nagyszabású rendelésért a külügyminiszternek. Hír szerint a török kormány is nagy csapatfelvonulásokat rendelt el a török-orosz határra.

— **Tízmillió dollár egy trónért.** Newyorkból jelentik: Az elhunyt Anasztázia görög hercegnőnek, Leeds hádegykörös gyűjteményének hátrahagyott vagyonát most vették fel a hatóságok. Az eljárás során megállapították, hogy Konstantin görög király Görögországba való visszatérésére tízmillió dollárt írtottak.

— **Áverés Csorvas Gyula ellen.** Budapestről jelentik: Csorvas Gyula első felesége, Anna Gyula vád alá került, hogy a városi bíróságnak a városvizsgáló bizottság által megállapított tények szerint tízmillió koronában állított meg az elvált feleség és a gyermekeket károsító összeget. Mivel már negyven millió hátrahagyott vagyonát az elvált feleség bíróságon szorgalmazza a jogerősen megítélt követelés behajtásáért.

— **Pály bankárt kiadatásáig őrizetben tartják Kolozváraon.** Kolozvarról jelentik: Pály Sándor letartóztatása véletlennél köszönhető. Szerda délután a kolozsvári rendőrség előállított egy jól öltözött urat, aki ellen az a gyanu merült fel, hogy hamis utlevéllel érkezett Kolozsvárra. Az előállított a rendőrségen beismerte, hogy azonos Pály Sándorral, a Budapestről megszökött bankárral. Elmondotta, hogy már hetek óta tartózkodik Romániában és családját Siófokról szintén Romániába akarta hívni, miután még nem tudott arról, hogy feleségét is letartóztatták. A kolozsvári rendőrség Pály Sándort a kiadatási eljárás befejezéséig őrizetben tartja.

— **Németország megszünteti a vizumokat.** Berlinből jelentik: Németország Ausztriával, Svájjal, Hollandiával, Dániával, Svédországgal és Japánnal szemben kölcsönösen megszüntette a vizumkönyvszert.

— **A vörös hadsereg irtó háboruja a sáskák ellen.** Moszkvából jelentik: Borzalmas csapás érte most az orosz földművelő népet. A hatalmas területű termőföldeken megjelentek a repülő sáskák. Félretemes rajokban jöttek és amint leszálltak a földre, egy tenyérynél föld sem látszott ki a barázdákból. Amióta a sáskák megjelentek, ostromállapotban van az egész vidék. A vörös hadsereg repülőgépekkel és gázbombákkal folytat elkeseredett küzdelmet a sáskák ellen. A küzdelem egyes helyeken sikerrel is járt, így például Turkesztánban, ahol tízenöt ezer hektárnyi megszállott területből tízenháromezer hektárt sikerült nagy nehezen megtisztítani a sáskáktól.

— **Őrzik a spanyol-francia határt.** Párisból jelentik: Az Information perpignoni jelentése szerint Primo de Rivera diktátor ellen elkövetett merénylet óta a spanyol hatóságok a határokat a legszigorúbban ellenőrzik. A legnagyobb az ellenőrzés a spanyol-francia határon, mert attól tartanak, hogy a Franciaországból kiutasított gyanus idegenek leg-
többjé Spanyolország felé fogja venni az útját. Még Borras tábornokot, Catalonia szenátorát is őrizetbe vették, aki pedig csak barátai meglátogatására érkezett az egyik határmenti faluba. A tábornokot azzal gyanusították, hogy szeparatista körökkel tart fenn érintkezést és ezért egyelőre nem is bocsájtják szabadon. A legújabb intézkedésekkel kapcsolatban a kormány rendeletet adott ki, amely szerint a hamis és lázító hírek terjesztését hateret pezetaig terjedő pénzbírsággal és börtönnel büntetik.

— **Meszesgödörge hulladt egy hároméves kisleány.** Beogradból jelentik: Szerdán délelőtt tragikus esemény történt Beogradban. Pinto Sárka hároméves kisleány szerdán délelőtt házuk előtt játszadozott pajtásaival. Tizenegy óra felé a kisleány anyja keresni kezdte gyermekét, de a kisleány nem jelentkezett. Tizenkét óra felé a házbelicnek észbe jutott, hogy nem messze az említett háztól egy három méter mély nyitott meszesgödör van színültig vízzel. Odasiettek és rövid keresés után megtalálták a kisleány holtestét. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, mert ez már második eset, hogy a nyitott gödör ilyen szerencsétlenségnek az okozója.

— **Felszentelték az új beogradi vásárcsarnokot.** Beogradból jelentik: Csüörtökön délelőtt nyitották meg Beogradban ünnepélyes keretek között az új vásárcsarnokot, amely a Zeleni Venccon van felépítve. A megnyitó ünnepélyen megjelent valamennyi beogradi közgazdasági egyesület képviselője, valamint a halászek küldöttsége, akik zászló alatt vonultak fel. Bóbits Milos, a város alpolgármestere nagy beszédet mondott, de a politikai vonatkozásokat kerülte. Rámutatott arra, hogy milyen nagy nehézségekbe ütközött a főváros tanácsának a vásárcsarnok felépítése. Ezenfelül főváros különböző helyein még három hatalmas vásárcsarnok épül és csak ezeknek átadása után fogják az új piac felépítését befejezni. A megnyitó beszédet után a beogradi érsek főnyes pápi segédlettel szentelte fel az új vásárcsarnokot.

— **Több százmilliót sikkasztott egy magyar postafőnök.** Debrecenből jelentik: A szeghalmi postahivatalban megtartott hivatalvizsgálat során megállapították, hogy a postahivatal vezetője Papp József hónapok óta megsemmisítette a beérkező postautalványokat és az összegeket elsikkasztotta. A postafőnök több százmillió koronát sikkasztott el. A rendőrség Papp Józsefet letartóztatta.

— **Felnyitották a Bálint-testvérek cég moli raktárait.** Molról jelentik: A félmillió dináros betörés ügyében — mint ismeretes — a szuboticaí ügyészség feloldotta a Bálint-testvérek moli raktárára elrendelt zárlatot. Ennek alapján csüörtökön délelőtt Bálint Rezső cégtulajdonos megjelent Molon és a hatóság jelenlétében felnyitotta a raktárt. Bálint Rezső megjelenésének hírére azok a gazdák, akiknél Szántó gabonát vásárolt, felkeresték a tulajdonost, hogy az áru átvételét ismerje el, amit Bálint készségesen meg is tett. A betörés következtében előállott kárt ilyenformán egyedül a Bálint-testvérek cég viseli. Az intézkedés a moli gazdák körében nagy megnyugvást kelte.

— **A román kultuszminiszter kiválik a kormányból a vatikáni konkordátum ratifikálása miatt.** Bukarestből jelentik: A román kormány megtette a szükséges intézkedéseket, hogy Goldis kultuszminiszter távollétében a konkordátum aláírására kerüljön. A bukaresti »Romania« most ezzel a hírrel kapcsolatban arról tud, hogy Goldis kiválik a kormányból. Goldis ugyanis mint hitű orthodox, a végsőkig kitartott a konkordátum ellen. A kormány pedig, miután Goldis ellenállását nem tudta letörni, szabadságidejét használja ki a konkordátum aláírására. Averscu Rómában személyesen nyújtja át a pápának a konkordátumot, amely hat évre szabályozza a viszonyt Románia és a Vatikán között. Goldis így fajt accompli elé állítva, levonja a konkordáciát és kiválik a kormányból.

— **Mázics vezeti az MTK—Kinizsi meccset.** Budapestről jelentik: Az MTK csapat tudvalevőleg vasárnap a román bajnokságot ellen fog szerepelni Temesváron. A kék-fehérek a legjobb csapatokkal startolnak a temesvári mérkőzésen, csupán Orth részvétele nem biztos még. Orth ugyanis az augusztus 29-iki Hakoah mérkőzésen akar először megjelenni a nyilvánosság előtt. Az MTK vezetősége felhívására a Kinizsi Mázics-ot, az ismert szuboticaí bírót és Morár Teofil-t a kiváló és pártatlanságáról nevezetes sportembert ajánlotta a mérkőzés bíróját. A magyar csapat mindkét bíróját személyében garanciát látván a mérkőzés sima lebonyolítására, a Kinizsire bízta a szűkebb választás jogát.

— **A horgosi Kereskedők Egyesülete** a tűzoltótestülettel és az iparosokkal együtt j. hó 15-én Horgoson a Pribiczki vendéglő nagytermében az árvizkárosultak javára nagyszabású műsoros estélyt rendez táncmulatsággal egybekötve. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Ortopédspecialista Szubotícán.** Vevő m és főleg azoknak kívánságára, akik az idő rövidsége miatt az üzletben működő oklevéles lábspecialistának nem kerülhettek sorra, ez a kiváló külföldi szakember további 3 napig és pedig holnaptól, csüörtökötől szombtig Szubotícán marad és üzletben délelőtt 9—12 óráig és délután 3—7-ig díjmentesen áll a közönség rendelkezésére. Róth Árpád Szubotica.

— **Az angol válogatott csapat Budapestén és Décsben.** Budapestről jelentik: Meisl Hugónak, az osztrák futballsport kifűtő sportdiplomatajának sikerült az angol szövetséggel olyan megállapodást kötni, amely az angol válogatott csapat középeurópai szereplését biztosítja. Erdor dr. bécsi tartózkodását felhasználva ez irányban is meggyeztet Meisl Hugóval és megállapították abban, hogy az angol profi válogatott jövő tavassza Budapestén játszik egy mérkőzést, míg a másik mérkőzés színhelye Bécs lesz.

KÖZGAZDASÁG

Hozzászólás

a malom-kartel létesítéséhez

A Bács megyei Napló augusztus 5-iki számában „Malom-kartel létesítését javasolja a vajdasági malomszövetség» címen megjelent cikkhez érkezett az alábbi hozzászólás, amelyet változtatás nélkül közreadunk, mert a közérdekű kérdést a fogyasztók szempontjából igyekszik megvilágítani. A cikk természetesen a hozzászóló magánvéleménye.

A Bács megyei Napló augusztus 5-iki számában megjelent cikk szerint a malomtulajdonosok trösztöt alakítva kartelbe akarnak lépni és ezáltal akarják elérni, hogy produktumaikat jobban értékesítsék és az üzleteket rentabilissá tegyék. Ezzel a malomtulajdonosok azt a látszatot akarják kelteni, mintha a malom mint üzlet nem volna elég rentabilis. Pedig ha a közgazdasági tényezők jobban beletekintenek egy malom üzemébe, valószínűleg az ellenkezőjéről szereznek meggyőződést. Hisz a jugoszlávai malmok a háborus és a háboru utáni évek konjunktúrájában kihasználták a pénzszerzés összes előnyeit és vagyoniilag megerősödtek. Most, amidőn az általános gazdasági viszonyok újból vissza fejlődnek, a szerzett vagyonból valamennyit le kellene adni, sietnek valami utat és módot találni arra, hogy a kereseti lehetőség ma is olyan nívón álljon, mint az a múltban volt.

A mi nézetünk szerint egy malom-kartel létesítése a fogyasztó kárára van, mert kizárja a malmok között fennálló versenyt és ha az összes malom-termékek egységes árban a központi iroda által kerülnek eladásra, mindenestre maga után vonná a kenyéráraknak lényeges leemelését. Ha tehát a mai viszonyok mellett, amidőn nem áll fenn a kartel, egyes malmok olcsóbban dolgoznak, mint a többi nagyobb haszonra reflektáló malom, akkor bizonyos az, hogy a fogyasztó az olcsóbbat keresi fel és nem fogja a drágább malomból fedezni a szükségletét. Hogy a kartel milyen felesleges a malmoknál, azt könnyen lehet bizonyítani. Alapul véve a mi piacunkon a mai napon szereplő buza árát, a mi 260.— dinárt tesz ki per 100 kg., a következő eredményre jutunk. A helybeli malmok 100 kg. búzát 14% vám mellett örölnek meg. Adnak a búzáért 44 kg. főző, 22 kg. nullás lisztet és 20 kg. korpát.

A 44 kg. főző lisztnek értéke per 4.40 dinár = 193.60 din.
22 kg. nullás lisztnek értéke per 4.90 dinár = 107.80 din.
20 kg. korpa értéke per 1.10 dinár = 22.— din.
Összesen 323.40 din.

Tehát a 260 dináros búzáért kap a malom 323.40 dinárt. Az üzemköltséget fedezi az a 14 kg. vám, amit a malom magának levelez. És így mutatkozik 100 kg. búzánál 62.60 dinár haszon. Könnyen ki lehet számítani, hogy napi két vagon örleménynél milyen haszonra dolgozik a malom. Ilyen megvilágítás után teljesen felesleges a kartel, mert az ilyen haszonra dolgozó vállalatnak nem kell sem esőbe jutnia, sem pedig légni.

Mi, fogyasztók mindenesetre a lehető legerősebben ellenezük a kartel megvalósítását és felhívjuk már jóelőre is az illetékes tényezőket arra, hogy a kartel megvalósítása ellen a legerősebben foglaljanak állást. A malmok legnagyobb fogyasztója a szegényebb néposztály. A vagyonosabb néposztálynak megterem az évi kenyere. A szegény ember pedig egész éven át vagy a lisztet veszi, vagy pedig a kész kenyeret. Ha a malom drágán adja a lisztet, a pék nem képes a kenyeret olcsón adni és így az egész kartel a szegény ember bérére megy. Ezt pedig meggátolni a hatóságnak legelső és legfontosabb kötelessége.

Szíves Sándor sütőmester
Bácska-Topola.

A noviszdai tőzsdetanács ülése

A noviszdai termény- és értéktőzsde tanácsa dr. *Dungyerszki* Gedeon tőzsdeelnök elnöklétével ülést tartott, amelyen az elnöki tisztet dr. *Petrovics* Bránko főtitkár töltötte be.

A tőzsdetanács szabályként rendelte el, hogy az eladó ezentul nem a helyi fuvar, hanem a feladó és a rendeltetési állomás, valamint a paritás és a rendeltetési állomás közti fuvardíkjelkülönözöt tartozik megfizetni.

A tőzsdetanács ezután foglalkozott a tőzsdepalota építési költségeihez szükséges tőke beszerzésének kérdésével. A tőzsde felszólította a Noviszdalon letelepedett összes bankokat és takarékpénztárakat, hogy a hiányzó tőke előteremtésére vonatkozólag tegyenek ajánlatot.

A tőzsdepalota 4.2 millió dinárba kerül telek nélkül, míg a telek ára 200.000 dinár volt. A tőzsdének még 1.6 millió dinárra van szüksége. Az ajánlattételre felhívott bankok közül a Szrpszka Banka egy évre hajlandó volt a kölcsön felajánlott összeget 14%-ért hitelezni, míg a további évekre a kamatlábat később állapítanak meg. A ljubljani Hítelbank 150—200 ezer dinár hozzájárulással hajlandó a kölcsönalkóban részt venni. A Szrpszka Trgovacska Banka 500.000 dinárt ajánlott fel évi 14% kamatra. A Trgovacska Obrtna Banka (Ipar és Kereskedelmi Bank) az egész 1.6 millió dinárt ajánlotta fel olyképen, hogy abból 700.000 dinár amortizációs kölcsön lenne, vagy 15 évre 15—25% annuitással, vagy pedig 20 évre 14.25% annuitással, vagy pedig 20 évre 14.25% a tőke, kamat és a jutalék. A kölcsön 97%-os árfolyamon kerül kibocsájtásra. A hátralévő 900.000 dinár közönséges kamatozó kölcsönnek van felajánlva, az első évben 13, a második és harmadik években 12% mellett, azon túl lefelé szabad egyezkedés szerint.

A tőzsdetanács a Trgovacska Obrtna Banka ajánlatát fogadta el.

A tőzsdetanács örömmel vette tudomásul *Nendovics* Velimir postaigazgató átiratát, amely személyesen hajlandó a tőzsdei telefonközpont felszerelését irányítani.

A tőzsdetanács a tőzsde-palotában a gabonakereskedők klub részére megfelelő helyiséget enged át.

Végül a tőzsdetanács felterjesztést intézett a postaminisztériumhoz, amelyben kéri, hogy Noviszadot Braila-val, Bukaresttel, Trieszttel és Münchennel közvetlen távbeszélőforgalomba kapcsolják be.

Ausztriában leszállították a kamatlábat. Bécsből jelentik: Az osztrák bankok, pénzüzetek és takarékpénztárak több napos tanácskozás után eláhtározták, hogy a bankráta leszállításának megfelelően leszállítják a kamatlábat. Az azonnal felmondható betétek után 4%, az egy hónapra zárolt betétek után 5.25, a két hónapra zárolt után 5.5 és a három hónapra zárolt betétek után 6% lesz ezentul a kamatláb. A felvett kölcsönre 8.5 százalékra szállították le a kamatlábat, a tartozási hitel után 8 százalékra, a jelzálogkölcsönöké 9 százalékra.

SPORT

Lóverseny Novisadon

Noviszadról jelentik: A Petar trónörökös nevű viszadi lóva egy-let vasárnap rendezti második versenyét, amelynek programja a következő:

Az első versenyszám 1300 méteren Noviszad-kerületi mezőgazdák lovai részére. Erre a versenyre Sévics Dusan (Rinna) Schनुकि, Andries Miladin (Pasicevo), Grizeldisz, Viaska és János (Sztari-Szivac), Milies, Nedelykov Rada (Sóvé) Grizeldisz L. Luprovics Vlada (Beska) Mica, Raletics Jaita (Noviszad) Gidran, Peics Leposzáva (Noviszad) Balkán és Bács Kájica (Szubotica) Villiam Rúis nevű lovai vesznek részt.

A második futamban, amely félvéri lovak versenye, beneveztek: Mario, Arianna, Favorit, Borsod, Lata, Lidérc, Birmanka, Délia. Táv 2000 méter.

A harmadik verseny 1000 méteres galoppverseny Petrovaradin város 6800 dináros díjáért. Beneveztek: Rorszki evet, Csetnik, Fábán, Kosmáj, Lábrádor, Silán, Sokul és Bata.

A negyedik futam nagy nemzetközi verseny Noviszad város 15000 dinár díjáért, 2400 méteren. Beneveztek: Dzsungel, Crnagorka, Pázmány II., Vodica, Antinea, Moja Volja, Vuk és Szkupocena.

Az ötödik futam a háromévesek számára, 2200 méteres távon. Beneveztek: Boszanac, Antinea, Mademoiselle de Royal, Szeljanka, Sahib, Moj Baby, Szkupocena

A nap egyik főérdekessége lesz a hölgyek versenye 3000 méteres távon. Erre a versenyre beneveztek: (Cifra 10-vagolja Balogh-Draskoviczné.) Lidérc (Brázolné), Viksz (Galijejevné), Fatima (Dungyerszki Baba), Márta (Jovanovics), Fakó (Markovics Sáconé), Birmanka (Pavlicsenko), Black Rose, Piuné és Vencsera (Libusa Novi-Vrbaszról). A hetedik futam 4000 méteres nemzetközi akadályverseny, amelyhez beneveztek: Dzsungel, Kulpin, Belatre és Utmutató.

Utolsó futam parasztszekerek versenye, amelyen Zelenko—Mica (Pein Izidor Sztari-Szivac), Lujza—Tüzes (Milovanov Novák, Sztaribecsei) Márta—Grizeldis (Anries Miladin Pasicevo) és Bakonybán II. — Liliom (Nagy János, Sztaribecsei) indulnak.

TŐZSDE

Zürich, aug. 12. Zárlat: Beograd 9.125, Páris 14.20, London 2514.5, Newyork 517.5, Brüsszel 14.15, Milanó 16.97, Amsterdam 207.60, Berlin 123.10, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.325, Varsó 58, Budapest 72.30, Bukarest 2.375.

Beograd, aug. 12. Zárlat: Páris 150, London 275.50, Newyork 559, Brüsszel 156, Milanó 187, Berlin 13.50, Bécs 8, Zürich 10.96, Budapest 7.95.

Noviszdai terménytőzsde, aug. 12. Buza: 2 és fél vagon bácskai, új 262.50 dinár, 30 vagon bánáti, új 76 kilós 2%-os uszaly, Becse, per szeptember 269 dinár. Tengeri: 1 és fél vagon, romlott, Noviszad paritás, 155 dinár. Irányzat: lanyha. Forgalom: 34 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, aug. 12. A határidőpiacon az irányzat lanyha, a piac üzletellen. Hivatalos ármegállapítások ezer koronákban: Magyar buza szeptemberre zárlat 365—366, októberre 373—374, zárlat 374—374.5, márciusra 400—401, zárlat 400—401, májusra 406—407, zárlat 406—406.5, magyar rozs októberre 240.5—241.5, zárlat 240.5—241. A készrúpiacon a forgalom megcsappant, az irányzat lanyha. Hivatalos árfolyamok ezer koronákban: Buza 352.5—370, rozs 222.5—225, árpa 217.5—270, zab 20—320, tengeri 252.5—257.5, repce 540—550, korpa 165—167.5.

Budapesti állatvásár, aug. 12. A vágómarhavasár 723 vágómarhát hajtottak fel. Árak: Ökör legjobb minőségű 12—14, kivételesen 15, közepes 8.5—11.5, gyenge 6.5—8.5, bika jó 11.5—14, kivételesen 14.5, közép és gyenge 8—11, bivaly 6—8, tehén 10.5—14, kivételesen 14.5, közép és gyenge 6—10, kicsontozni való marha 3.5—6, növendémarha 6—11.5. Az üzletmenet vontatott, a prima minőségű áru ára változatlan, a közép és gyenge minőségűé kilogrammonként 500 koronával olcsóbbodott. A sertésvásár 4000 sertést hajtottak fel. Árak élőszablyan: könnyű sertés 14—14.5, közepes 15—15.75, nehéz 16—16.25. Az irányzat lanyha

Zagreb, aug. 12. Zárlat: Páris 153.75—155.75, London 275.04—276.24, Newyork 56.47—56.77, Zürich 1094.80—1098.80, Amsterdam 2275.70—2285.70, Berlin 13.4925—13.5325, Bécs 799.25—803.25, Prága 167.38—168.38, Budapest 0.0792—0.0796, Trieszt 186.49—187.69.

Csikágói gabonátőzsde, aug. 12. Buza szeptemberre 136.625, buza decemberre 141.125, buza májusra 146.125. Tengeri szeptemberre 84.75, tengeri decemberre 89.125, tengeri májusra 95.625. Zab szeptemberre 41.125, zab decemberre 44.25, zab májusra 48. Rozs szeptemberre 100.75, rozs decemberre 105.625.

Newyorki gabonátőzsde, aug. 12. Buza őszi vörös 146.625, buza őszi kemény 152.625. Tengeri 96.75. Liszt 750—800. Irányzat búzánál gyenge, tengerinél tartott.

Rádió-műsor

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Szombat, augusztus 14.

Bécs (531): 16.15: Koncert. 19.45: Operettelőadás.

Milanó (320): 16.30: Koncert. 21: Faust, Gounod operájának előadása.

London (365—1600): 18: Koncert. 20: Revü. 21: Táncezene. 22: Hangverseny. 22.30: Táncezene.

Breszlau (418): 16.30: Koncert. 20.25: Vidám est. 22.30: Táncezene.

Jugoszlávia egyetlen és legnagyobb
RÁDIÓSZAKÜZLETE
KONRATH D. D.
SUBOTICA
Fiókjaink és lerakataink címét e helyen találjuk közölni.

Róma (425): 17.30: Jazzband. 21.25: Hangverseny.

München (485): 16.30: Hangverseny. 20: Színelőadás. 22: Táncezene.

Berlin (504): 17: Modern balladák. 17.30: Koncert. 20.30: Hangverseny. 22: Táncezene.

Budapest (560): 7.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 17.15: Kamarazene. 18.40: Sportelőadás. 19: Szimfonikus hangverseny. 22.15: Cigányzene.

KINTORNA

A fiatal Bambergert egy társaságban megkérdezi valaki:

— Tud maga zongorázni Bamberger ur?

— Hogyne — feleli Bamberger — annyit, amennyi nekem kell. Na és mi kell nekem?

Fehérékhez beállít egy házaló és poloskairtószert ajánl. Fehérné vesz.

A következő héten újra arra jár a házaló és Fehérné rátamad:

— Maga becsapott engem. A poloska-irtószert nem ér semmit.

— Mit — kiált a házaló — az én poloskairtószerelem nem ér semmit? Nem öli meg a poloskát? Az én szeremet el-sőrangú. Ilyen irtószert nincs az egész világon, ez a szer felülmúlhatatlan. De biztosan a maga poloskái rosszak.

Brumzaláné felmond a szakácsnőjének. Amikor kifizeti, a szakácsnő ötven dinárt odadob a kutyának.

— Mit csinál maga? — kiabál Brumzaláné. — Így becsülli meg a bérét.

— Csak ne izguljon a naccsága — mondja a szakácsnő — ezt a kis borralót igazán megérdemli ez a hü kutya. Mert azalatt a három hónap alatt, amíg itt voltam, a tányérokra mindig 6 nyalta tisztára.

NYILT-TÉR

Üzletfelelmet tisztelettel értesítem, hogy Dosler Márk üzletéből kilépett. Ennélfogva inkasszóra és üzletkötések-re nem jogosult.

Noviszad, 1926 augusztus 12.

Orbán Géza

NYILTTER

Ügyfelem Burány István sentai lakos megvette a Purger Péter tulajdonát képezett Dolinén volt 10 lóerős motormalmot. Felhivom az eladó hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül irodámban jelentsek be, mert különben a követelések nem fognak figyelembe vétetni.

Senta, 1926. augusztus hó 9-én.

Dr. Ludajity Milos
ügyvéd

7118

A már három éve fennálló Suboticiai Önálló Iparosok és Polgárok Betegsegélyző Egyesülete napi 2 din. tagsági díj ellenében Önnek és családjának teljesen ingyenes orvosi kezelést és gyógyszert ad. Tagul felvétetnek iparosok, kereskedők, tisztviselők és polgárok. Tagfelvétel és bővebb felvilágosítás az egyesület irodájában, VI. Trumbićeva ul. br. 8., az Ipartestület udvarában.

30 éve fenálló női kalapüzletemet a nagy házbér miatt kénytelen voltam áthelyezni

Kralj Aleksandrova ulica 1. szám alá

az udvarban (Lelbach-ház, balra az udvarban, volt Bácsmegyei Napló nyomdája.)

Megérkeztek nagyon szép újdonságaim! Gyászkalapok raktáron. — Rendelések és a lakítások gyorsan és pontosan elkészítetnek a legolcsóbb áron.

Kérem a b. hölgyközönség pártfogását

Fekete Karolina

6759

Az özv. Pollák Lajosné és gyermekei tulajdonát képező suboticiai VII. kör Zrinjski trg 18. szám alatti hat szobából, összes mellékhelyiségek-ből és nagy parkból álló lakóház 1926. évi aug. hó 16-án délelőtt 9 órakor a suboticiai városi árvaszéknél Marcikics János közgyám ur közbenjöttével önkéntes árverésen el fog adatni. Közlelbbi feltételek meg tudhatók minden délelőtt a városi árvaszék hivatalos helyiségében, valamint egész nap az irodai órák alatt dr. Bán Lajos, dr. Kriszháber Gyula, vagy dr. Singer Simon ügyvédek irodájában.

7079

Örökáron eladó üzlethelyiségek

azonnal átvehető Subotica legforgalmasabb helyén Zrinjski trg és gyömolcsipiacon. Jelenleg bérlők: Unger cipész, Živojin vendéglős, Derics rőfösárus, Weinert fodrász, „Papius“ könyvkereskedő.

Bővebbet: **FÖLDES** ruhaüzlet.

6697

Utlevelek beszerzését és láttamozását

(vizumozását) — Oroszországot és Északamerikát kivéve — tartózkodási engedélyt, hirdetések a „Službene Novine“-ben, nyugdíjak rendezését és minden egyéb ügyet gyorsan elintéző a suboticiai kiállításon kitüntetést nyert és a nagyközönség körében közbizalomnak örvendő: „ORION“-vállalat Beograd, Gospodar Jevremova ulica 6. a Kalimegdan közelében.

6164

Paphalmi szántóföldem tanyával együtt több évre **KIADÓ**

Özvegy Csik Jánosné Senta Vojvoda Putnika ulica 34.

7122

Gyalupadok

új és alig használtak, nagyobb mennyiségben **olcsón eladók**, darabonként is. Érdeklődni:

ÉDER KÁLMÁN
butorüzletében, Vilsonova ulica 40. szám.

6926

SRESKI SUD U SUBOTICI.

Broj Gn. 11601/1926.

U ovršnoj stvari Opšte Privredne Banke iz Subotice — protiv Stevana Bordaš, usled molbe ovršenika od 5. avgusta 1926. god. ovaj je sud doneo ovo

Rešenje:

Predmeti zaplenjeni pod stavkama 14. i 15. plenidbenog zapisnika od 30. jula 1926. god. izvršni broj 565/1926. koji je sastavljen odlukom sreskog ovog suda broj Gn. 11601/1926. od 30. jula 1926. god. imaju se 16. avgusta 1926. god. u 3 h. sata po podne na salašu Milenka Radića Žednik — prodati na javnoj dražbi, i baš 100 metricenti ječma i 400 mcenti žita.

Razlozi:

Pošto je provedenim postupkom uz sudelovanje veštaka utvrđeno, da gore navedeni uzapčeni predmeti ne mogu se redovno očuvati u današnjem stanju i pošto preti pogibelj da bi se isti mogli pokvariti i time bi isti izgubili od svoje vrednosti, to je sud morao u smislu § 104. ovišnog zakona doneti gornje rešenje.

Subotica, dne 9. avgusta 1926. god.

Boski s. r. sudija

Za vernost otpravka: Plavšić s. r. izdavač

Bayer Aspirin tabletták

eredetiségükért és kiváló minőségükért

csak a valódi csomagolás (lapos doboz 6 avagy 20 tablettá tartalommal) a kék-fehér-piros védőbéllyeggel ellátva kezeskedik. Minden más csomagolást saját árcímekben utasítsunk el.

2-3 szobás komplett lakást keresek

a beltéren azonnali beköltözésre
Cimeket a kiadóba kérek

7051

A LÉTEZŐ LEGJOBB GYÓGYMÓD! A VILÁG LEGSZEBB FÜRDŐHELYÉN!

Beteg Ön? Akar meggyógyulni? Ugy utazzék rögtön **BLEB-be (Velde)**

Prospektu t díjmentesen küld a Sonnenheil-anstalt „RIKLI“ Bleb (Jugoszlavia) (Oberkrain) Idény r árus 15-től október 1-ig

541

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

ha csinos és izléses levélpaniron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyítsük, hogy az ön pap és tetszetős nyomtatványokhoz jussanak, előgyarakat szabtuk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállítunk 500 drbnagy levélpanirt, 500 finom borítékot összesen 180 dinárért és 1000 számlát 180 dinárért összesen 280 dinárért.

Olcsóbb mint ha előjelzés nélkül papíron levelez
Olcsóbb mint ha papírseletekre írja a számláit
Minden nyomtatványt két vagy kívánaira három nyelven készítenk. — A szöveget mi lefordítjuk.

Jó papír. — Izléses kivitel.

Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.

Szállítás utóvétől mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

DANICA
vegyipari r.-t.

Központ: Zagreb, Mažuranićev trg 4.
Telefonok: 17-31, 26-69, 18-39 és 29-13

Ajánlja kedvező áron legmodernebb berendezésű gyárainak terményeit, kifogástalan minőségben.

A Bosna-bródi gyárból:

Petroleum, gépelajok finomítva, benzín minden gradációban: gyógyszerbenzin, hydruer, Diesel hajtóelajok, (gázolaj, kéko aj), hengerelajok nedves és száraz gőzre, autó aj, téli és nyári minőség, padló aj szagtalan, paraffingyertyák különböző nagyságban, para fin, kocsis enűes fekete és sárga, tolvottezsír, szlata, fűtőolaj, naftolaj, Goudron
Képviseltek és raktár minden nagyobb helységben

Mielőtt építő és téli tüzelő anyagait beszerezné, forduljon bizalommal

Gombos és Illgenn céghoz, okolska (Gombkötő) ulica 17. hol a legolcsóbb áron vásárolhat I-a meszet, beoszni o-lland cementet, cement- és eramit lapokat, faszenei, oroszszenei, bécsi gázgyári kokszt, kovácszenet I-a bük és gyertyán hasábbát főlvgva is. Minden rendelést házhoz 6198 szállítunk

Üzletátalakítás miatt értesítem a t. közönséget, hogy csemege és fűszerben szükségletét házam kapubejárata alatti szerezheti be.

SUGÁR MANO cég

SZENA 6.50
SZALMA
SZÉCSKA valamint
TUZIFA
legolcsóbban kapható
HORVÁTH JÓZS F
takarmánykereskedőnél
Snbotica, Trenkova ul.
Sánta-szanatóriummal szemben
Kívánatra házhoz szállít

Chamotte-tégla és liszt, Kerami. téglák és lapok, Generator téglák méret szerint 6186

Gyári lerakat:
Findeisen Gustavi Drug
Novisad, Hotel Orient épül.
Telefon 439.

Dió

mult évi termésű, kielégítő minőségű, amíg a készlet tart, kg-ként

5 dinárért
kapható. Mintául legkevesebb 50 kg-t szállíthatok — utánvétel mellett.
DJORDJE RACIĆ
6994 SOMBOR

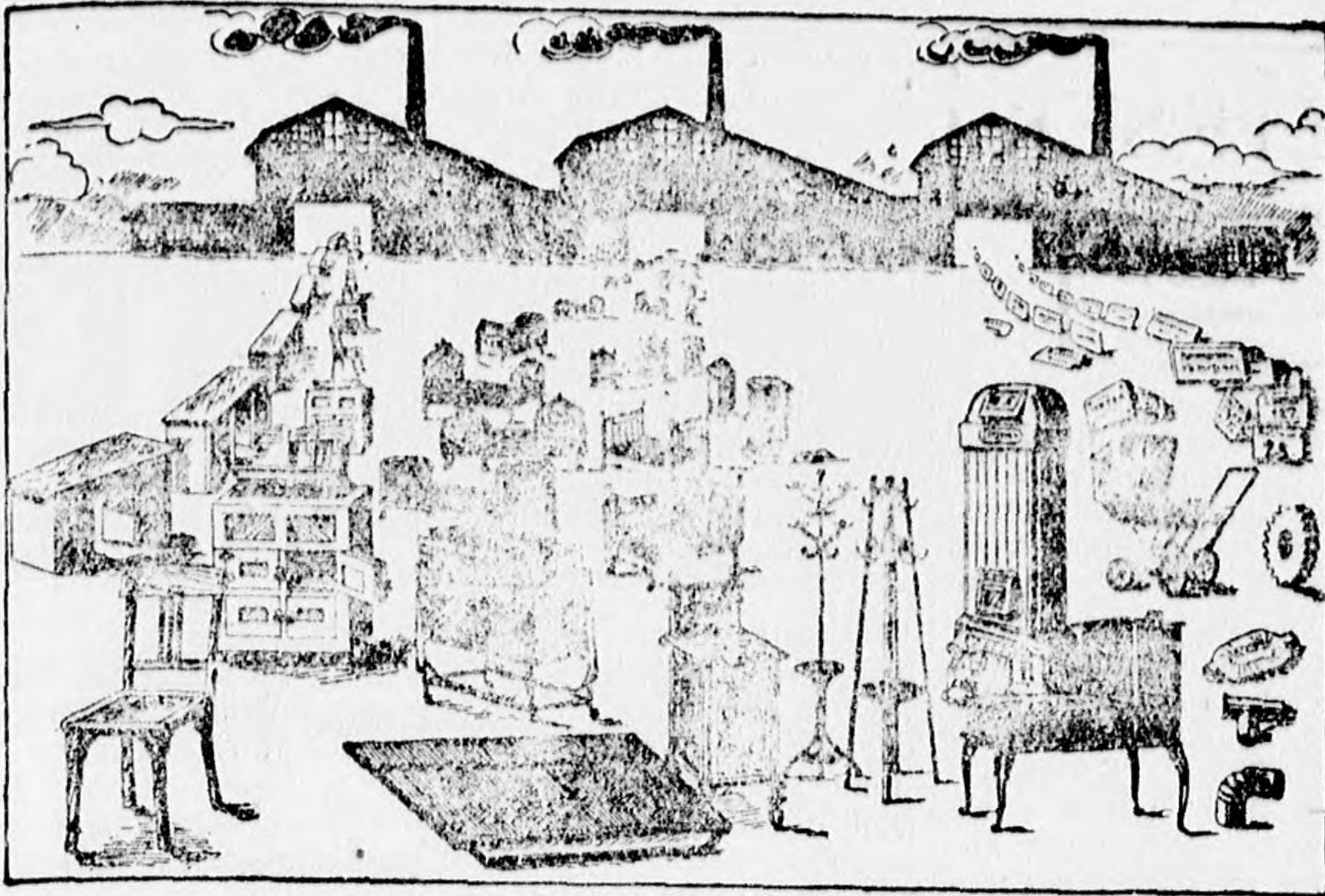
A LEGJOBB A LEGOLCSÓBB
Csak vezető eredetimárkájú
WECK
befőttes üvegeket vegyen
Gyári lerakat:
Fructus, Ljubljana
Helyi ügynök: [név] keresünk

SCHLAGER HENRIK
bőröndös és speciális bőraru szabóruka
SUBOTICA, ALEKSANDROVA 1 (Leibach-ház)
Jobb házból való flu tanoncul felvételek. 6103

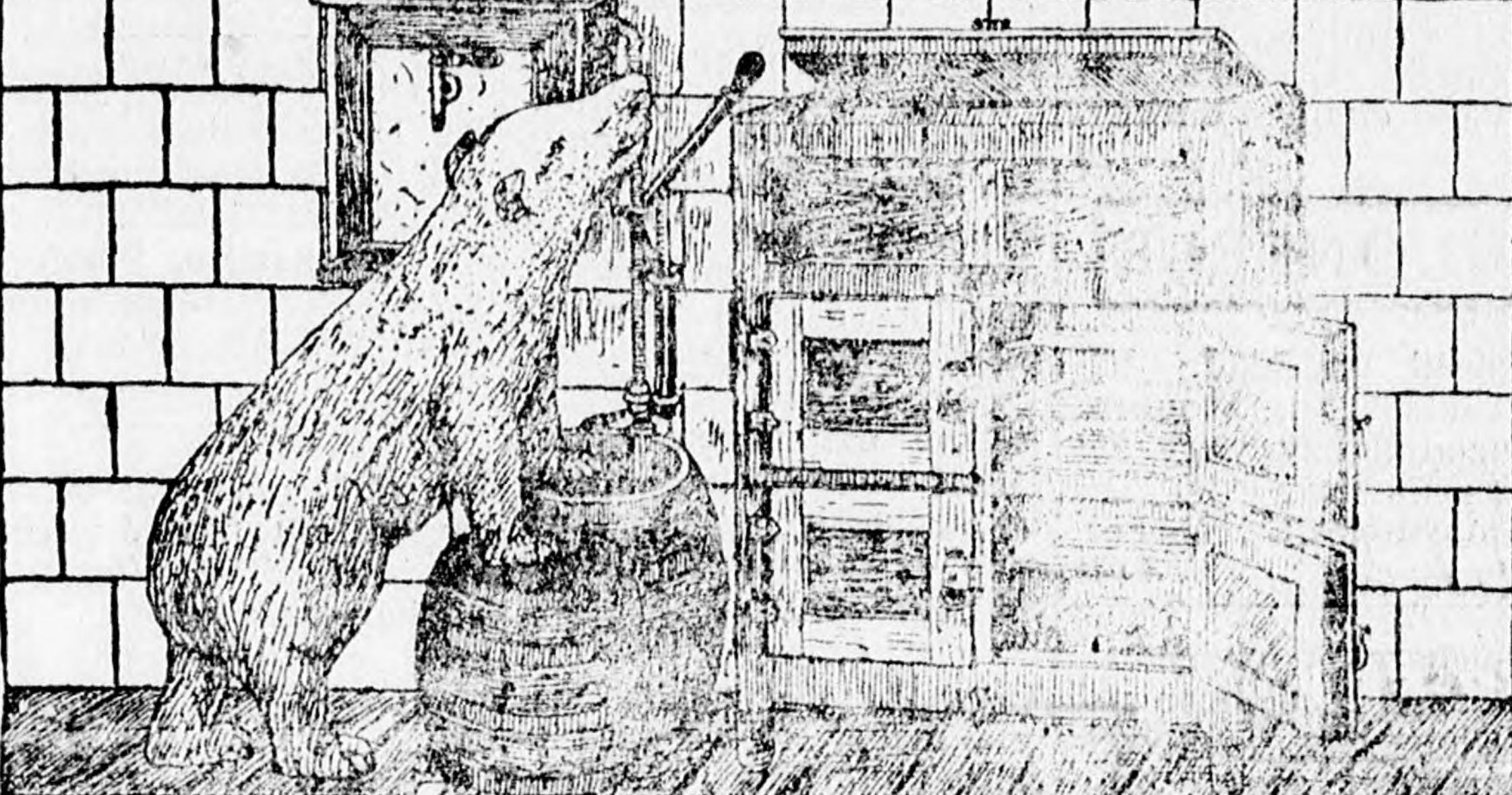
Szilvát lekvárfőzésre és pálinkaerítésre olcsó áron ajánlunk
vagontételekben
Djordje M. Djordjević izvoznik
Beograd, Sava Carinska 12.

ESTI KURIR
budapesti estilap. Főszerkesztő: Rassay Károly
A liberális polgárság lapja.
A magyarországi eseményekről az Esti Kurirból értesül a leggyorsabban. Jugoszláviában kapható a kora délelőtti órákban. Egyes szám ára 2-50 din. Előfizetési díj egy hónapra 60 din. Előfizetéseket elfogad a jugoszláviai főbizományos
Medjunarodni Prom. Novinski i Oglasni Zavod d. d.
Podružnica Subotica, Vojaševićeva ul. 7.

Z. P. N. ZADRUGA RATNIH INVALIDA
Hadirokkantak Termelési Szövetkezete, Zemun
 FOLERAKAT:
FILIALA ANTON KOBI
BEOGRAD **ZEMUN**
 Kosmajaska u. 30. Ž. lj. Privezna c. 19. (volt dohányzárk ár)

VIGYÁZAT JÉGSZEKRÉNYVÁSÁRLÓK!
25% JÉGMEGTAKARÍTÁS! JÓLVANNAK ISZOTÁLYA!
ELSŐRENDŰ KIVITEL! KÉRJEN ÁR JEGYZEKET.
CSAK

BRACA GOLDNER
JÉGSZEKRÉNY FABRIKATOR ÉS REZARUGYAR
SUBOTICA
FELIRATTAL VASKRÉNYON JÉGSZEKRÉNYT

Vámmalom
 berendezéshez azonnali kivételre készpénz mellett kerek egy 0-as taránt, egy triórt, egy 32-es daráló követ és egy reformgépet.
 Ajánlatot
Jaszenović János
 Sombor, Sziváci ut. 1.

ELŐNYOMDÁT
MÓDERNŰL
FELSZERELVE
 legelősbban szállít
LEOPOLD SÁMUEL
 SABLONYÁRA
 SENTA

ELADÓ
 más vállalatok miatt egy 12 HP Ganz és Tsa benzín motor, hozzá Clayton-Hutleworth 40 colos komplett daráló, francia kővekkal
Barbier János, Hetin
 (Ánád) 7119

LYUKSZEM
 Legjobb szűrőanyagok ellen

 Védjegy.
 Kapható Le akatónál minden gyárosnál és minden nagyüzemnél a jármű és főerkekő: **M. HRNJAK** NY. ÜZEMÉNY 1. S. SAK 7118

H. Z. posta közeli lakások, üzlethelyiségek a főterén és kocma lakással. Villa elke. Palison sűrű és jutányo an e adók. B. ebet Földes ruháztele

Jó hatás a biztos eredményért!!
 KEITLER OSZKAR találmánya

PATKÁNIN
 I. r. v. v. c.
PATKÁNYIRTÓSZER
 Egy doboz 15 dinár
 Megrendelhető:
 Patkánygyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Bacsakerek.
 Viszonteladók:
 Szubotica Herzl drogeria
 Kurtes Milos vegyeskereskedés
 Ada Wolf Soma vegye kereskedés
 Arač (Torontál) Veselinov gyógyszerár
 Bajmok Balassa Bertalan
 Beitinci Ebenspanger Jean vegyeskereskedés
 Baš-Petrovoselo Kolofon Károly gyógyszerár
 Cantavir Krausz Mór vegyeskereskedés
 Crvenka Schumacher Zoltán gyógyszerár
 Galgony Toth Lajos vegyeskereskedés
 Novisad Dimović N. főler kat
 Kosta Živojnovics drogeria
 Madić gyógyszerár
 Luk és Zsigmond drogéria
 Nakovo (Banat) Bárany Lajos gyógyszerár
 Szombor Leh drogeria
 Senta Banffy Gyula gyógyszerár
 Glücksthal Zoltán gyógyszerár
 Jovanovits Vojislav gyógyszerár
 St.-Kaniža Domokos János gyógyszerár
 Stara-Moravica Ficsor Albert vegyeskereskedés
 Veliki-Bečkerek Kovics drogeria
 Vinkovci Eisenstädter Adolf vegyeskereskedés
 Vršac Florian G. és Fiai vegyeskereskedés
 Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában
 Írtásokat felelősséggel vállalunk. 1045

ZSAK
ZSINEG
PONYVA
 kender és manilla kévekötő fonalak,
 tűző- és cséplőgép tömlők,
 ponyval öcsönző intézet.
 Kárpitos kellékek, butorszövet,
 afrique, lőszőr, pehelytollpótló stb.
 Szőnyeg és linoleum nagy választékban
ENGROSS, EN DETAIL.
Weitzenfeld & Társa Subotica
 Detail Városi bércpota. — Telefon 192.
 Engross Wilsonova u. 7 — Telefon 190.

FOTÓKÉPEK ARAJANLATOK
KLINIKRE
 BEOGRAD **STODENICA 85** **TELEFON 29-19**
 DELEPOLDNE UTANYITTEL SZÁLLITUNK

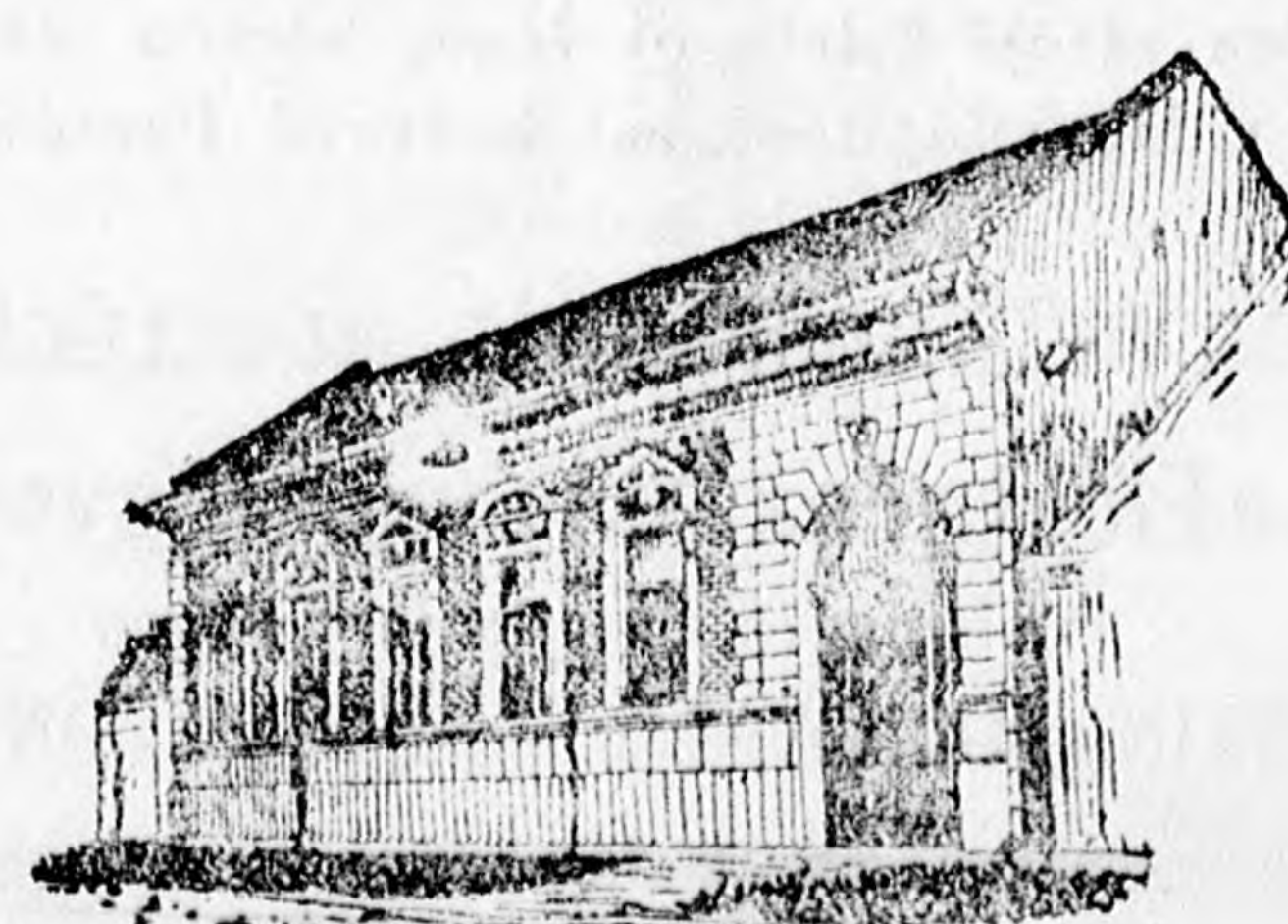
Hogy a
JUNIPER
 öld sós borsz... amely más gyümölcs...
 al jobb és hatásosabb, ezért...
 meggyőződhet, ha fűszer...
 egy ilyen próba...
 kapható, kire levél...
JUNIPER 4912
 laboratorium Subotica, S. ros maferova 11.

Akar-e 20 Dinárért háztulajdonos lenni?

I. nyeremény

II. nyeremény

III. nyeremény

Huzás feltélenül szeptember 25-én
 Egy sorsjegy ára 20 dinár

Ez a három ház a somberi Rokkantsorsjegy
 nyereménye. Ezenkívül 225 értékű tárgy

Huzási jegyzéket az újságokban közzétesszük
 Kapható mindenütt

Képviseletet és elárúsítókat magas jutalék mellett felvesszünk. Írásbeli ajánlatokat Rokkanti-Egyület Sorsjegyesztálya Subotica, postafiók 43 címre.

KORZÓ MOZI

Csütörtök—vasárnap
Harry Liedke
Lotte Neuman
pompás filmoperett
ujdonsága
24 órás
menyecske
A vidám bonyadalmak
filmje 6 felvonásban

LIFKA MOZI

Csütörtök—vasárnap
Rózsahegy Kálmán,
Vendrey Ferenc,
Vándory Gusztáv,
Muzsnay Bella
felleptével a legsikerültebb
filmujdonság
CIGÁNY
Szigligeti Ede örökbeesű
szindarabja után 8 fel-
vonásban. Eredeti zenével

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző
kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk
Kérdőközlésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Suboticán jóforgalmu vendéglő házzal együtt eladó
Cim a kiadóban. 7060

Barackpálinkát kisebb tételekben is keresek meg-
vételre. Svarc Andrija,
Subotica. Senčanski put
17. 7029

Fajtiszta gyülesfák, rózsák és díszseriák őszi
szállításra előigyezhettek
Bednárz kertészetében
Stara-Kanjižan. 7028

8 HP Első Gazdasági ma-
gánjáró gőzcséplő garnitúra
autánvos áron azonnal
eladó, üzembem megtekint-
hető. Ludvig Fuchs. Kula.
7003

50 hold föld. tanyával, a
hajmoki hármass határnál
bérbeadó. Feltételek: I.
kőr. Paie Kuiuandžica ul.
(volt Vesselévi ut) 42.
szám alatt Suboticán tud-
ható meg. 7033

Egy jó menetelű nyomda
eladó. Cim a kiadóban.
6921

Olcson eladó: 6 HP petro-
leummotor, 4 üléses autó,
önindító, villanvilágítá-
sos, 2 üléses tricikli (Cyk-
lon) motorkerékpár. Cse-
re üzletet is kötök. Rei-
chel, gépműhely hegeszde.
Novisad, Streliačka 47.
6628

Eladó olcsón kitűnő álla-
potban 1 Tarar. Triör
Progres Wörner gyárt-
mány, különböző méretű
egészséges szijkorongok,
3 darab szimpla és 2 da-
rab dupla Kovács gyárt-
mányu, kifogástalan álla-
potban Radiál-szita, egy
42-es malomkő teljes
vasrészei, zsáktartók és
egyéb malomrészek. Fre-
und Bačko-Petrovoseio.
7018

Prodaie se u prometnom
mestu na glavnom drumu
izmediu Našica i D. Mi-
holica kod Drave posied
sastojeći se iz jedne veli-
ke kuće, sa dobro idućom
gostionicom i trgovinom,
sa nužnostorijama, ma-
gazinom, sa zidanim pod-
runom, 2 velike štale, 1
male štale, 3 svinica, fab-
rika sode, 2 velike šupe,
drvarnica, sa maniom ku-
ćom od tri sobe i nužno-
storije, velikim dvorištem
i baščom, te 26 jutara pr-
vorazrednih oranica i liva-
da. Poblizé upute daje dr.
Stipe Albini, advokat u
Našicama. 7044

Eladó egy nagy vendéglő
Vrbaszon és egy jóforgal-
mu új divatüzlet Suboti-
cán. Josip Peić ügynök-
ség. Subotica. 7126

Veszünk 30 drb használt,
de jókarban levő, répa-
szállításra alkalmas 60
cm nyomtávu mezőgaz-
dasági vasuti kocsit.
Ajánlatok »Crvenka Cu-
korgyár« címre intézen-
dők. 7125

KÜLÖNFÉLE

Budapesti uricsalád tel-
lies ellátást ad, zongora-
használattal egy vagy két
iskolásléányoknak. — Dr.
Szántó Miklós, Sombor,
Apatinski put. 7131

Szakemberek felvilágosi-
tást adnak mindennemű
katonautygekben, melyek
a regrutákat és a már
bevonulókat illetik. Sze-
gényeknek ingyen. Nem-
zetközi Iroda Szubotica,
Aleksandrova 9. 7134

Keresek bérbe gabonáért
100—120 lácet földet Bács-
kában. Peić agentura, Su-
botica. 7018

Nemzetközi Tudakozó Iro-
da, Subotica, Kralja Alek-
sandra ulica 9. Utlevelek
konzuli láttamozását leg-
ölesöbbsben végzi, konzuli
illetékeken kívül 30 di-
nár díjért. Beküldés posta
utján. 7133

Észak- és Délamerikába
utazni óhajtoknak felvi-
lágosítással szolgál Nem-
zetközi Iroda, Subotica,
Aleksandrova 9. 7135

Elveszett egy 6,35-ös
Browning-revolver. Meg-
találótia kérérik jutalom
ellenében Mansfeld Dá-
nielnek (Közgazdasági
Bank) adia át. 7139

Utlevelek. Miért adia ut-
levelét ismórtlen embe-
reknek, mikor személye-
sen vagy postafordultá-
val be tudja küldeni vi-
zumoztatás végett a tör-
vénysszéken beigyzett és
rendőrileg engedélyezett
Nemzetközi Irodához, Su-
botica, Aleksandrova 9.
7136

Elfogadunk jutánvosan,
telies ellátásra fiatalembe-
reket és deákokat. Szu-
botica, Palmotičeva ulica
79. 6777

Hol vásárolsz? Csak
Mittler illatszertárba,
mert ott kapok ingyen 6
drb nagy fürdőszappant
200 dinár vásárlásnál és
azon előnyöm is megvan,
hog a vásárlás nem kö-
telező egyszerre. Mit
szólsz hozzá? A fodrász
is kap ugyanilyen vásár-
lásnál egy csomag borot-
va szappant ingyen. Ezek
után én is csak Mittelernél
fogok vásárolni. 6841

Uricsalád elvállal uri-
gyermeket (13—15 éves
fiut) jóvő tanúvre. Cim
a kiadóban. 6609

LAKÁST KERESÉK
2—3 szobást, mellékhevi-
ségekkal, butorozatlanul,
Lehet a városban, a sze-
gedi szőlőkben, Bleszák,
Mucsv, Nagy-Ferenc te-
lepen, vagy Palicsón. —
Megbeszélhető bármely
vasárnap reggel 8—9 óra
között »Jelena« nőidivat-
teremben, Subotica, Alek-
sandrova ul. 11., udvarban,
földszint. 7082

Szarakanižán nyugdíjas
özyegy elfogad polgárista
leánykakat ellátásra ju-
tánvos árban. Cim a ki-
adóban. 7078

Budapesti gyógyszerész
elvéllal két kislányt, 10—
15 éves korig. Iskolák kö-
zében, külön gyerekszo-
ba-nevelő a házban. —
Cim: Simónovics Andor,
Budapest, Aréna ut 11,
11/18. 7025

Hölgyközönség figvelmé-
be. Szalónomba elsőrangú
fodrászt alkalmaztam. —
Kérem a hölgyközönség
szives pártfogását. Mittler,
7098

Kétszobás garzon lakás,
butor nélküli, azonnal ki-
adó, Zlataričeva ul. 9.
7055

Hálószoba, komplett, mo-
dern, továbbá konyhabe-
rendezési és egyéb házi
kellékek. Novisad, Grob-
ljanska 29. 7038

Nem létezik
szeplő, májfolt, pattanás
és más szépséghibák, ha
a »Pompadour«-szalónban
(Városháza-épület) ápol-
tatia magát. Női fodrászt
elsőrangú férfinonykaerők
által, hajfestés Innetcovál,
manikűr, Hajszál, sze-
mölcs végeleges eltávolíta-
sa és sovánvítás villany-
nyal.

Gyümölcspiacon Zrinjski
trg 11. sz. üzlethelyiségek,
nagy raktár és pince, ku-
koricagöré, istálló, eset-
leg autogarage, kiadó. —
Ugvanott fűszerbolthoz
állványok stb. eladó.
7109

Varrónó utcaruhát 60. há-
ziruhát 40 dinárért első-
rendűen készít. Cim a ki-
adóban. 7104

Novisadiak és beogradiak
figvelmébe! Nagyobb
mennyiségű téglát cse-
rélnék porosz szénért. —
Ajánlatokat »Téglagyár«
jeligére a kiadóba kérünk.
7121

Palicsón éves lakás ol-
csón kiadó. Ugvanott fe-
hér gyermekágy- és feles-
hegedő eladó. Cim a ki-
adóban. 7120

Bérbeadó, azonnal átve-
hető szlavóniai 500 holdas
urassági birtok felszerelés-
sel, rengeteg épülettal,
szeszgyárral, 150 kiló bu-
záért. Vén János. Paie
Kuiuandžica 38. 7115

Olcsó tűzifa
1 vagon 100 q búkkha-
sabfa — — D 2610.—
10 méter fűrészt búkk-
hasabfa — — D 320.—
10 méter aprított D 360.—
Kapható: 6401
Herczog László
(fakereskedőnél)
Telefon 197 és 803 szám.

Használt, tiszta sósbor-
szeszkes üvegeket állan-
dóan veszek, Blum gyögy-
szertár, főpostával szem-
ben. 7111

Utcai butorozott szoba
kiadó, Boška Vuitića uli-
ca 14., kaputól jobbra.
7113

LEVELEZÉS

»T. Z. 53« Minden rend-
ben, jöhét, váriuk. 7124

FOGLALKOZÁS

Zu einem 6 jáhriren Kna-
ben wird ältere deutsch-
französisch sprechende in-
telligente Gouvernante
mit Jahreszeugnissen so-
fort aufgenommen. Dr.
Iritz Arzt Pančevo. 7031

Horvátul, németül beszélő
nő pénztárnoknői állást
keres. Cim a kiadóban.
7027

Három csizmadiasegédet
állandó munkára felve-
szek. Toma István So-
kolska ul. 2. 6928

AMERIKAI
gépolaj, amerikai ko-
csikenőcs, amerikai
gépzsir, amerikai ben-
zin és nyersolaj, gyanta
legolcsóbb napi áron
Klein Géza és Fiai
cégnél, Subotica
6631

Főtéri üzletbe megbizható
pénztároskisasszony fel-
vétetik. Ajánlatokat »Szor-
galmas« jeligére közvetít
a kiadóhivatal. 6991

Férfiling varrónó kereste-
tik, kizárólag elsőrendű
munkaerő. Jelentkezni bár-
mely vasárnap reggel
8—9 óra között »Jelena«
női divatteremben, Subo-
tica, Aleksandrova ul. 11,
udvarban, földszint. 7083

Urhölgy felvétetik, szerb-
magyar nyelvtudással, dél-
utánra vagy egész napra.
Cim megtudható vasárnap
reggel 8—9 óra között. —
»Jelena« nőidivatteremben
Subotica, Aleksandrova 11
udvarban, földszint.
7081

Asztalostanoncot fizetés-
sel felveszek. Erdévi An-
tal, Hungária-udvar. 7105

Sofförmechanikus állást
keres. Subotica, Save
Tekelő 94. P. Parchemen-
ko. 7110

Gyermektelen házaspár,
aki a takarítást is végez-
né, kerestetik. Wilsonova
ul. 6. 7140

Modern málmáztat terén
teliesen szakképzett mol-
nár és malomszerelő fő-
molnári állást keres szept-
tember 1-re. Cim: Voitek
József főmolnár, Bašahid
(Bánát). 7137

SZARDINIA, RINGLI
tisztított szardella olajban v. sóslében
Oroszhallegolcsóbbankapható
Nagyban! Kicsinyben!
GINGOLD HALÜZLET SUBOTICA
A FŐPOSTA UTCÁJÁBAN

A villamos világítás biztonság:
A villamos világítás: tisztaság
A villamos világítás: kényelem
A villamos világítás: megtakarítás
Önök is villamos világítást kell bevezetni
A villanytelep városi üzlete gyorsan, olcsón és szakszerűen
felszereli a villanyvilágítást, sőt kedvező fizetési feltételeket
is biztosít.
VILÁGITSON VILLAMOSÁGGAL, MEGELÉGEDETT LESZ
Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje d. d.
Odeljenje za Osvetlenje i Pogon
KOSTINA ULICA 1. — TELEFON 508.

Szárabbél szükségletét már is fedezheti :: Paradicsom-belet azonnal vehet

D. D. ZA IZRADU CREVA... SUBOTICA

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomtatott a kiadó tulajdonos Mmervu t.-t.-nél.